

wim t schippers

kutzwagers

Personen

Johan van Waarden (60) *toneel-official / directeur van concern*

Rob Stansen (25) *Nijenrode-student*

Jaap Kegge (25) *ober*

Frederik Bonselman (36) *pianist, componist*

Marion de Vries (37) *directiesecretaresse*

Els van Slingelandt (34) *eigenares van bloemenshop*

G.J. Kogel (47) *onderaannemer in de bouw*

M.V. Kogel-Verrips (46) *huisvrouw*

Mr E.F. van Beurden (62) *ex-officier van justitie en lid raad van bestuur concern*

Gerda Kieft (35) *sociaal werkster*

Bobby Lakventer (26) *koksmaatje*

Joep Warnars (40) *kok*

Betty van Kuyk (22) *studente in de rechten, koffiemeisje*

Volkert Spitsbergen (41) *loodgieter / liedjeszanger / pr-man*

Otto Varseveld (50) *commissaris van politie*

Jan de Vries (30) *politieagent*

Gea Hof (37) *zangeres*

Kitty Kaldewey (40) *zangeres*

Baps van Bentum (39) *zangeres*

Flip Bom (29) *danser*

Bas Koningshaven (23) *danser*

Philip Nok (25) *stagehand*

Bea Valkhof (33) *schrijfster, regisseuse en actrice*

Jean Kardoes (39) *decorontwerper*

Bert van Woensel (51) *journalist en televisieprogrammamaker*

Wendela Haring (45) *fotografe*

M.J. van Royen-Kaf (44) *huisvrouw*

J. Bruinsma (40) *directielid concern*

Drs G. van Kampen (40) *accountant*

Yvonne Bakker (37) *hotelmeisje*

Lien Huet (42) *banquet-manager*

eerste bedrijf

1

Set A - gesloten gordijnen

Onopgesmukte toneellijst waarin eenvoudig geplooid effen toneelgordijnen.

Tijdens het binnenkomen van de theaterbezoekers loopt de in onberispelijk donker maatkostuum gestoken Johan van Waarden een paar keer voorlangs, als de laatste bel heeft geklonken en de zaaldeuren achter een amper op tijd binnenglippende bezoeker worden vergrendeld, werpt Van Waarden een blik op zijn Zwitserse horloge en wendt zich vervolgens met een toespraak tot de zaal. Zijn verhaal is toegespitst op het reilen en zeilen van het toneelgezelschap dat zodâlijk - naar men mag aannemen - het aangekondigde stuk 'Kutzwagers' van Schippers gaat opvoeren. De hieropvolgende toespraak is toegesneden op de situatie van de Amsterdamse toneelgroep Centrum en behoeft nog aanvulling in het vlak van feitvermelding.

van waarden *volstrekt humorloos*

Goedenavond en hartelijk welkom hier in Bellevue. Het ligt in de bedoeling dat wij hier vanavond een toneelstuk voor u opvoeren en als ik zeg 'wij' dan doel ik daarbij op het gezelschap dat zich onder

de opzichzelf min of meer nietszeggende naam Centrum bezighoudt met het kiezen, het instuderen en vervolgens het uitvoeren van toneelstukken, kortom, bezig zijn met theater en wel in die zin dat het uitloopt op toneelspelen, of eigenlijk, uitlopen is niet het goede woord, want het is zo dat ons hele doen en laten als gezelschap gericht is op het toneelspel, andersgezegd: daar is het ons om begonnen.

Wat ik zeggen wil is dat wat u als theaterbezoeker uiteindelijk te zien en te horen, te ervaren krijgt, dat aan dat 'eindproduct' - om het maar eens in bedrijfsmatige termen te formuleren - dat daar een hele reeks van afwegingen, organisatorische zaken ook, techniek zeker niet te vergeten, als het ware in de voorstelling zoals u die als een afgerond geheel gepresenteerd ligt, besloten ligt. Dit even los - maar in werkelijkheid natuurlijk wel degelijk als een uiteindelijke eenheid met de opvattingen, doelstellingen en gedrevenheden van de schrijver van het onderhavige stuk.

Opzichzelf hoeft u zich al dat soort zaken op het moment van het genieten, of ondergaan, of soms ook wel als theaterbezoeker deelnemen aan een voorstelling - want wat zou uiteindelijk toneel zonder publiek zijn nietwaar - eh hoeft u zich te realiseren, dit alles, niet te realiseren dus.

Waar het mij om gaat, daartoe wil ik even met u teruggaan naar 1950, het jaar waarin ons gezelschap werd opgericht, en het eerste stuk dat wij deden was 'Gevecht met de zoon van Cas Baas' in de regie van Egbert van Paridon. Sindsdien hebben wij totnutoe zo'n ... stukken ten tonele gevoerd, uiteraard met wisselend succes.

Midden in de zaal tussen het publiek zit Rob Stansen, een verongelijkt kijkende jongeman in vrijetijdskleding; hij laat zich onderuitzakken en steekt een Marlboro op.

rob *schamper* Nou ja.

van waarden *onverstoorbaar* Hoe dan ook, wij hebben ons steeds weten te handhaven en als ik zeg ‘wij’ dan bedoel ik Centrum als wisselend gezelschap, ik bedoel, Centrum tóen is anders dan nu, maar nu heb ik het verder dus over Centrum nu. Want de reden waarom ik u even min of meer even meen te moeten lastigvallen met eh... *merkt de rokende Rob Stansen op* Jongeman, wilt u even niet roken graag? Het is hier niet toegestaan om te roken, sorry, dank u. Eh... dat wil zeggen, in de zaal. Op de speelvloer mag namelijk wèl worden gerookt, maar alleen als dat uitdrukkelijk is voorgeschreven door de schrijver. Of, al dan niet in overleg met de schrijver, zulks door de regisseur dat eh... van wezenlijk belang wordt geacht in het kader van de opvoering van het onderhavige stuk, ja?

rob Godverdomme, ik steek ’m net op.

van waarden Als wij voor het gemak even voorbijgaan aan de vraag of nee, laat ik het anders zeggen en de vraag toespitsen op ons gezelschap en daar dan meteen aan vastknopen: waarom komt u op onze opvoeringen af. Komt u, of bent u gekomen, zoals u hier zit, in de eerste plaats vanwege de reputatie van onze groep, of... *tot Rob* U blijft roken?

rob Ik? Hebt u het tegen mij?

van waarden Nee, tegen mijn tante uit Sliedrecht!

rob O sorry, ik dacht even dat je mij moest hebben. *blaast rook uit*

van waarden U blijft roken?

rob Nee hoor.

van waarden Dan zouden wij nu graag doorgaan, met uw permissie.

rob *vrolijk doorpaffend* Ik dacht eigenlijk dat hier een stuk van Schippers zou worden opgevoerd ofzo.

van waarden Als u nu even...

rob Dit is meer het soortement van lezing die je staat te houden lijkt het wel. Hoe lang...

van waarden *scherp* Precies zoveel langer als u meent hier de boel te moeten ophouden!

Als u blijft roken...

rob Ik blijf niet roken.

van waarden Goed zo.

rob Ik rook alleen deze nog even op.

van waarden Hoor eens, u maakt nu die sigaret uit of ik moet u er hier uit laten zetten! U gedraagt zich bijzonder asociaal moet ik zeggen. U hindert hier iedereen met uw gerook, u houdt hier de boel op alleen vanwege uw privégenoege van uw sigaretje oproken, ik moet zeggen...

rob Moet je horen, je hebt ons net staan uitleggen, hè, dat als er iemand staat te roken daar waar jij nou staat, dan heeft ineens niemand er meer last van?

van waarden Hier op de speelvloer kan gerookt mogen worden, ja, maar...

rob *staat op* O nou... *loopt naar voren*

van waarden *kijkt hulpeloos om zich heen* Eh...

rob *triomfantelijk naast Van Waarden* Tja, kan mij het schelen.

van waarden Er mag hier op de speelvloer slechts dan gerookt
worden indien voldaan aan de voorwaarden die ik zoëven schetste!
rob Moet je nou es even horen...

van waarden *wanhopig* Waarom doet niemand iets? Waarom
gebeurt er niks!

Achter hem gaan theatraal de gordijnen open.

Set B - café-restaurant

Rob Stansen draait zich om en kijkt verbaasd naar een kleurig tafereel: een gerenommeerd ogend etablissement, tijdloos gestoffeerd en gemeubileerd, lelijke sfeervolle verlichting, misplaatste plantenbakken, linksachterin een halletje met verwijzingen naar toiletten en telefoon, middenachterin zwiepdeuren naar de keuken, rechtsachterin een witte vleugelpiano waarop een man in smoking een Beatle-melodie ten beste geeft. De plaatsbepaling van de etende en drinkende en koutende gasten wordt voorgeschreven door de gang van zaken zoals die zich gaat voordoen.

*rob Tjeetje. loopt naar een onbezet tafeltje Moet je kijken...
van waarden sist Wat ga je nou doen, in godsnaam... loopt hem
achterna*

ober beent langs, gooit een asbak op tafel Ik kom bij u.

rob Hm, handig. drukt z'n sigaret uit

*Van Waarden weet niet goed wat te doen, Rob gaat zitten,
achterin verschijnt de ober met een blad vol eten en drinken.*

van waarden gaat op de ober af Ach ober...

ober geprikkeld Gaat u rustig zitten, ik kom bij u.

van waarden Dat hoeft niet.

ober Roep me dan ook niet, verdomme. *plaatst op het tafeltje van twee keurige dames grote kleurige salades*

mevrouw de vries Kijk eens aan...

mevrouw van slingerlandt 't Is geweldig. En een sherry voor haar en een koffie voor mij.

ober Ja eh, wie wat gaat opdrinken maakt mij dus alszodanig geen ene moer uit. *likt mayonaise van z'n duim*

Bij het presenteren van de koffie wordt hij zodanig door Van Waarden aan z'n mouw getrokken dat de dames een kop koffie met zogenaamd voetbad op de tafel krijgen.

mevrouw de vries Oeps, kijk nou toch...

ober Kijk nou eens wat je doet, man!

van waarden Sorry, maar waar kan ik hier ergens bellen. Ik moet even dringend bellen.

De ober geeft geen antwoord, gaat door met het uitvoeren van bestellingen.

heer kogel *hard* Hier achterin *gebaart met soeplepel* is een telefoon. Vlak naast de pisbakken.

mevrouw kogel Hè Gerard, toe.

Ze wilde juist een slok appelsap nemen, ziet daar nu van af.

heer kogel Wat is er nou. Die man wil telefoneren en de telefoon is toevallig naast de pisbakken, dat kan ik ook niet helpen.

Hij pakt de gedeukte, nauwelijks nog verzilverde soepkom aan zijn mond en slurpt het laatste restje troebel vocht weg.

mevrouw kogel Bemoei je nou alsjeblieft niet overal mee.

heer kogel Hè, dat was een lekker bakkie. Dat ging er lekker in.

Even naar de toilet kijkt naar de binnenkant van z'n pols en dan

moesten we d'r maar weer es van tussen. *staat ruw op, loopt naar het halletje* Betaal jij effe? *stuit op Van Waarden*

van waarden Waar mag die telefoon dan wel wezen?

heer kogel Wat zeggu?

van waarden Telefoon, waar is die dan.

heer kogel Daar, lul.

van waarden Ach ja, dank u.

De heren verdwijnen uit het zicht.

Onze aandacht wordt thans opgeëist door

Mr. E. F. van Beurden, die een ter verbazing van mejuffrouw Gerda

Kieft gedemonstreerd goochelnummer afrondt met een

merkwaardig hinnikend gelach. De pianist besluit zijn zouteloze

medley met een uitgebreide akkoordenreeks en neemt een slokje

schraal bier.

gerda *slaat de handen inelkaar* Wel, daar begrijp ik nu toch

werkelijk niets van, hoe is het mogelijk!

mr. van beurden Nou kijk, gewoon, zo!

Hij verricht de manipulatie met kaarten, sigaretten, muntstukjes

of lucifers andermaal.

gerda Wacht eens... enz.

Ze meent de truc te doorzien.

mr. van beurden Nee hoor, kijk maar... enz.

Hij blijft haar misleiden.

ober Heeft u al een keuze kunnen maken?

gerda Ja! Dat wil zeggen, hoe is de dagsoep die hier staat? Wat is

het?

ober Tsja...

mr. van beurden Ik wil graag dat sneetje kippenlever. Of is dat erg veel. Waldorfsalade? Wat neem jij? Of soep. Hoe is de soep, is dat wat? Ik bedoel, wat is het? Voor soep?

heer kogel Lekker!

Hij is uit het halletje tevoorschijn gekomen, hij stopt z'n overhemd in z'n broek en loopt naar z'n vrouw.

mr. van beurden O.

heer kogel De koffie hier, die is niet te zuipen. Maar de soep die is zó! Eerlijk is eerlijk. En ik kan het weten, want ik ben een echte soepklant. Voor echte goeie lekkere hete soep kan je me 's nachts me bed uithalen. Nou ga mee, Marijke, want ik hou het hier nou wel weer zo'n beetje voor gezien.

mevrouw kogel Ja maar...

heer kogel Zeg d'r staan me daar toch een gore teksten in die plee, jesusmina. Nou, schiet op, we gaan.

gerda Hier, artisjok met kwarteleitjes en tonijn, zou dat wat zijn? Met een glaasje witte wijn?

ober *Moment... stuift op het echtpaar Kogel af*

heer kogel Is er iets loos?

ober Zou u niet eerst fatsoenlijk betalen?

heer kogel Wat zullen we nou krijgen!

mevrouw kogel *verontschuldigend* Ja nee dat komt, ik zat even met mijn gedachten ergens anders.

ober Ja, en als ik nou toevallig even niet had opgelet, dan zat u zodirect ook met mijn centen ergens anders!

heer kogel Hoho.

ober Want toevallig is het zo dat ik die tekorten uit m'n eigen zak kan bijpassen! Dat wordt keihard ingehouden op m'n loon! Dat is me godverdomme van de week al drie keer gebeurd! Als ik even niet kijk smeren ze 'm godverju zo de deur uit! Jullie denken zeker de crisis een beetje op mijn hoofd af te wentelen door maar gewoon alsof het niets kost hier een beetje gratis voor niks te gaan zitten vreten en zuipen!

mevrouw kogel *zoekt in haar onelegante tas* Ik ik ik...

heer kogel Mag ik ook even aan het woord komen, ja? Als jij je centen wil hebben, dan moet je d'r niet bij weglopen. Zó eenvoudig ligt dat. Je moet gewoon een beetje opletten, weetjewel, maar dat zal voor jou natuurlijk niet meevallen, omdat je gewoon een stomme ober bent, want een beetje ober...

De ober vliegt Kogel naar diens strot, snoert hem de adem af.

ober Zeg dat nog eens! Zeg dat nog eens!

Daartoe is Kogel niet in staat.

mevrouw kogel Hou op, hou op! 't Is mijn fout, 't is mijn schuld!

Ze haalt haar hele tas overhoop.

ober Ik laat hem pas los als mijn centen hier op tafel liggen!

Kogel loopt blauw aan, zijn vrouw schudt haar hele tas leeg op tafel.

heer kogel Nkgwz...!

mevrouw kogel Ogottogottogot...

Er is inmiddels sprake van enige consternatie, niemand voelt er evenwel behoefte toe om op te staan.

ober *verslapt z'n greep op Kogel* Dat zal je leren!

van waarden *verschijnt in het halletje* Ach ober, kunt u mij misschien aan een kwartje helpen?

Kogel weet zich te bevrijden en duwt de ober van zich af.

heer kogel Jij vuile vieze gore tering-ober!

Hij wil hem een pomp in z'n maag toedienen, maar de ober deinst struikelend achteruit, botst op het tafeltje van Rob en slaat daarop achterover; mevrouw Kogel grijpt haar man van achteren bij zijn broekband.

mevrouw kogel Niet doen Gerard, Gerard niet doen! Gerard!

heer kogel *scheurt zich los* Typhus-kelner! Lullekop! Smerige neet!

Rob Stansen komt overeind en krijgt prompt de voor de ober bestemde pomp in zijn maag, kermend grijpt hij zich vast aan het wankel tafeltje en slaat daarmee tegen de grond; even later rollen Kogel, Rob en de ober met z'n drieën schreeuwend en scheldend over de vloer, gadeslagen door de inmiddels opgeveerde gasten.

mr. van beurden *loopt vastberaden op de vechtenden af* Hoho, kalm aan daar! Zo lossen wij geen problemen op! Ophouden daarmee, vooruit! enz.

gerda Bemoei je er nou niet mee, Evert! Evert! Niet mee bemoeien! enz.

Mevrouw Kogel is in huilen uitgebarsten.

mevrouw de vries We moeten hier weg, Els, ik denk dat we beter weg moeten. enz.

mevrouw van slingerlandt Wat hebben die nou ineens, wat is er nou, begrijp jij dat nou? enz.

pianist *rent langs* Rustig aan Jaap! Ik haal Bobby er wel even bij!

*In de zwiepdeuropening botst de pianist op een met een groot mes
gewapende kok.*

van waarden Lieve Jezus nogantoe...

*Hij rent diagonaalsgewijs het toneel af, ontwijkt daarbij
nauwelijks de pianist die met Bobby komt opdraven.*

mevrouw van slingerlandt Wat een vechtersbazen! Waar gaat het
nou precies over? enz.

*Bobby slaat om te beginnen Van Beurden in elkaar, Gerda zet het
op een krijzen, tafels en stoelen vallen om, rookontwikkeling
vanuit de keuken, een groot schilderij laat los van de muur, een
hond slaat aan, een baby zet het op een huilen; Rob komt overeind
en zwaait rond met een damasten tafelkleed, dan gaan vlak achter
Van Waarden de toneelgordijnen dicht...*

Set A - gesloten gordijnen

Van Waarden rent door de zaal en verdwijnt via de uitgang, vanachter de deuren vangen we opgewonden praat op.

Ondertussen is het kabaal vanachter de gesloten gordijnen - die af en toe ook in beweging komen - nog toegenomen; gekrijs, gehuil, schelden, vallende stukken hout, brekend glas- en aardewerk, geblaf, piano-clusters. Daar is Van Waarden weer, met een sterke man in z'n kielzog verdwijnt hij via een zijkant achter het toneel, het wordt even wat rustiger, dan verschijnt Van Waarden voor de gesloten gordijnen.

van waarden Dames en heren, schraapt de keel eh, ik moet eh... Achter hem gaan met een vaart de gordijnen open, Van Waarden stapt opzij en vlucht in het donker.

Set C - zolderkamer

Direct aansluitend op het opengaan van de toneelgordijnen schuift een in frivol nuchthemd gehuld meisje de gebloemde gordijnen voor het raam van een ons voorgetoverde zolderkamer weg: scherp ochtendlicht valt over de uit een tweepersoons bed tuimelende naakte Rob Stansen, hij geeft een schreeuw, grijpt zich vast aan het beddenlaken, rolt zich daarin over de grond op en komt aldus gekleed tot stilstand tegen een smal hoog tafeltje dat daarop met bloempot en metalen asbak tegen de vloer smakt; het onstuimige tafereel wordt muzikaal ondersteund per wekkerradio, die een Beatlesong in piano-uitvoering de gezellige meisjesslaap- en woonkamer annex keuken instuurt.

betty schakelt de radio uit, spottend Lekkeren jongen ben je toch. Rob komt overeind te zitten, stroopt het laken af, wrijft zich de ogen uit.

rob Lekkeren jongen. Ik?

Het lijkt wel of hij in een soort grote witte taart zit.

betty Pff!

Ze maakt een staartje van heur haar, doet daar een elastiekje om, verstopt het geheel in een douchemuts en verdwijnt in een gammele douchecabine; ze gooit haar nachtpon naar buiten en laat het water stromen. Rob staat op, gooit het laken in een prop op

het bed, trekt onder- en bovenbroek aan, krabt op zijn hoofd, watert in de wasbak en neemt een slok water; vervolgens zet hij het tafeltje overeind en de plant en de asbak er weer op, om de hele zaak meteen weer om te gooien als hij zich omdraait om naar het raam te gaan; hij is net bezig de boel weer overeind te zetten als Betty tevoorschijn komt, ze slaat een grote badhanddoek om en trekt haar douchemuts af.

rob Ik eh... *lacht schaapachtig*

betty *spottend* Ga je lekker?

rob Hè? Nou, ik wil niks zeggen, maar eerlijk gezegd vind ik dit hier niet echt handig staan.

betty Ik wil ook niks zeggen, maar ik vind jou hier ook niet echt handig staan. *duwt hem opzij, opent een hangkast*

rob Ik heb toch zo raar gedroomd.

betty Dat geloof ik graag.

Ze trekt hele leuke kleren aan, Rob staat er met instemming naar te kijken.

rob O ja? Wat dan?

betty Ja weet ik dat.

rob O nee. Maar ik bedoel: hoezo.

betty Hoezo hoezo hoezo. Je hebt me toch een paar gemene trappen gegeven en me half gewurgd en maar schreeuwen. Hier, het bedlampje doet het ook niet meer nadat jij er met je volle gewicht tegenaan gelazerd bent.

Ze zoekt boeken en cahiers bij elkaar.

rob O dat kan ik zo maken.

betty Blijf er nou maar met je vingers af.

rob Moet ik het soms met m'n tenen doen dan.

Hij loopt naar het raam.

betty Waar heb ik nou godverdorie m'n... *zoekt tussen stapels papieren en rondslingerende kledingstukken*

rob Wat een fantastisch uitzicht heb je hier. Hoe hoog is het? Vier, vijf? Heb je nog meer ruimte of is dit het?

betty Hou even op zeg. Moet je goed luisteren eh...

rob Willem de Veroveraar. Aangenaam, hoe maakt u het.

betty Okay, okay. Weet je eigenlijk nog wel hoe ik heet?

rob Jazeker.

betty Nou?

rob *verliefd* Betty...

betty Weet je zeker?

rob *theatraal* Is er iets in het leven dat wij zeker weten?

betty Nou ik weet wel dat ik nu behoorlijk koppijn heb en dat ik straks natuurlijk geen flikker terecht breng van mijn tentamen.

rob What about a nice cup of coffee?

betty Rob, ik ben echt al heel laat. Dat ik nou zo stupide ben om jou mee naar huis te nemen, dat wil nog niet zeggen...

rob Ho! Ik ben met je meegegaan. Gegaan.

betty Jongen, ik heb je moeten wegslepen. Anders hadden ze je nog helemaal inelkaar geslagen.

rob Waarom.

betty Waarom waarom.

rob Waarom?

betty Weet je dat echt niet meer?

rob Eh...

betty Je vroeg aan die man achter de bar...

rob De barman.

betty Daar vroeg je aan: is de keuken open? Jazeker, zegt die man vriendelijk. O, zeg jij:

rob Gooi hem dan alsjeblieft gauw dicht want het stinkt hier als de kolere.

betty Dus je weet het nog best.

Hij doet een toenadering.

betty Hè nou even niet.

rob Jij hebt toch zeker ook wel het een en ander ingenomen?

betty Stom genoeg wel, ja. Maar ik heb er in ieder geval m'n kop nog bij gehouden. Als ik niet had volgehouden dat jij een ongeneeslijke ziekte had en nog maar een week te leven, dan hadden ze je gelyncht, weet je dat.

rob Nou bedankt.

betty Bij de deur ging het nog bijna mis omdat je een kale man voor Den Uyl uitmaakte omdat-ie weigerde z'n schoenen te ruilen voor die van jou. Nou, ik moet weg.

rob *trekt T-shirt aan* Dan ga ik maar weer naar huis. Poe, wat heb ik een houten bek. *smakt*

betty Naar huis?

Ze diept een pak jus d'orange op uit de koelkast, neemt een flinke slok en geeft het aan Rob die het prompt uit z'n handen laat vallen.

rob Sorry.

betty En je was je huis uitgegooid en je wist niet waar je heen moest en waar je moest slapen. En ik maar medelijden hebben. Wat een zeldzaam goedkope truc.

rob Goedkoop misschien wel, maar zeldzaam, nou nee. 't Is meer een classic. Speculeren op oervrouwelijke instincten van verzorgen, bemoederen. Niets wekt bij een vrouw meer vertedering en hebzucht op dan hulpeloosheid. Een radeloze man, een makkelijke prooi.

betty Zo kan die wel weer.

rob Je kan het daar nou wel niet mee eens willen zijn, maar je ziet... *wijst op het rommelige bed* 't is toch maar weer gebeurd. Ging het een beetje, of... was het niks.

betty Laten we zeggen, je hebt je best gedaan.

rob Ik heb me helemaal laten vollopen omdat ik even vergeten wou dat ik wel degelijk op straat ben gezet, dat wou ik even vergeten. Dat is dus wel gelukt. En als er per se verwijten moeten vallen dan verwijt je jezelf maar. Dat je je niet kon beheersen. Vrouwen hebben de macht, die maken de dienst uit, die maken en breken de man. Haar leven staat in het teken van de manipulatie van de man. Manipulatie, het woord zegt het al.

betty Pff.

rob Een vrouw die tegen een man tekeergaat omdat die iets doet wat haar niet zint - laten we zeggen, hij probeert haar te onderdrukken - dan is zij in feite kwaad op haarzelve.

betty Wat een tekst.

rob Zij realiseert zich dat ze een fout heeft gemaakt bij het naar haar hand zetten van de man. De mensheid...

betty Zullen we het hier maar even bij laten?

Ze pakt hem bij z'n billen en geeft hem een lekkere zoen.

rob *theatraal* Laat me niet alleen.

betty Ga lekker even douchen, knap je van op. Neem koffie, heb ik nu geen tijd meer voor.

rob *roept haar na* Succes met je examen!

betty *al achter de deur* Tentamen.

Hij blijft even besluiteloos staan, grinnikt, raapt een gebruikt condoom van de vloer en gooit dat met een groot gebaar het raam uit; hij gaat op de rand van het bed zitten bladeren in een oude Nieuwe Revu, probeert vervolgens vergeefs het bedlampje aan te knippen, hij schroeft het peertje eruit en bekijkt het nauwkeurig, hij schroeft een peertje uit een bureaulamp en probeert dat in het bedlampje: geen resultaat; hij raakt met de peertjes in de war en test ze allebei in de bureaulamp, nu schroeft hij het peertje dat opgloeide in de bureaulamp nogmaals in het bedlampje, het wil niet aan; hij volgt het snoer en komt uit bij een wirwar van sloffen, snoeren en dubbelstekkers, hij ordent de boel en doet de stekker van het snoer van het bedlampje zonder omwegen in de wandcontactdoos: wederom geen resultaat; hij probeert een haarföhn in dezelfde contactdoos: die wil wel; de wekkerradio: een opgewekt instrumentaal deuntje; hij zoekt in dozen, kasten en laden en vindt gereedschap waarmee hij respectievelijk de stekker, de snoerschakelaar, de fitting en het ornament van het bedlampje demonteert en assembleert, allemaal vergeefse moeite; hij brengt alle sloffen en dubbelstekkers weer in het circuit, steekt een Marlboro op en zet zich weer op de rand van het bed; als hij de

sigaret half opgerookt heeft floept het lampje zomaar uitzichzelf aan, op hetzelfde moment is de radio ermee opgehouden; als hij vervolgens het lampje uitknipt begint de radio weer; zet hij de radio uit met de knop op het toestel zelf dan floept het lampje níet aan, zet hij de radio uit door de snoerschakelaar van het lampje te bedienen, dan wil het lampje wèl branden; via de snoerschakelaar wisselt hij een aantal malen snel van spelende radio en brandend lampje, kiest tenslotte voor het lampje. Hij staat op, gooit de halfopenstaande ramen wijdopen, spreidt de armen en barst in zingen uit:

O what a beautiful morning

O what a beautiful day!

Een koor- en orkestbegeleiding valt hem bij.

I've got that glorious feeling

Everything is going my way!

Er wordt keihard op de deur gebonkt, de muziek die al begonnen was met het vers zakt snel weg, Rob draait zich om en loopt naar de deur, aarzelt... er wordt weer gebonkt.

rob Wie is dat?

mannenstem Doe open alsjeblieft...

Rob doet open, Mr. E.F. van Beurden strompelt naar binnen en laat zich in een oude crapaud vallen.

mr. van beurden Glasje water...

Rob tapt een groezelig wastafelglas vol en brengt het hem, Mr. van Beurden heeft een pilletje te pakken, bevend neemt hij het in.

rob Gaat het wel goed met u?

mr. van beurden Nee.

rob Sorry.

mr. van beurden Godverdegodverdegodver...

rob Moet ik een dokter bellen ofzo.

mr. van beurden Als je dat maar uit je hoofd laat!

Rob gaat tegenover hem op een oude keukenstoel zitten.

mr. van beurden Wat zit je me nou aan te kijken. Ik heb alleen maar een beetje last van mijn rikketik.

rob Van u wat?

mr. van beurden *M'n rikketik! slaat op zijn hart* Mijn hart.

rob O die manier. Ik dacht dat je dan altijd vlug zo'n pilletje onder je tong moest laten smelten. Tenminste een oom van mij deed dat altijd. Evengoed toch de pijp uitgegaan, maar...

mr. van beurden Ja die ken ik ook wel.

rob *oprecht verbaasd* Heeft u mijn oom gekend? Oom Wim met de flaporen.

mr. van beurden Nee, die pillen! Dat is nitrobaat. Maar nu slik ik deze rotzooi. Is zeker weer het nieuwste.

rob Ik ken u ergens van.

mr. van beurden *op zijn hoede* O ja?

rob Maar waarvan.

mr. van beurden Ik eh...

rob Wacht nou even...

mr. van beurden Ik zou...

rob Van Beurden? Mr. van Beurden. En als u het niet bent dan lijkt u er verdacht veel op. Mr. E.J. van Beurden. Nou?

mr. van beurden E.F.

rob Hè?

mr. van beurden Luister jongeman...

rob O, E.F.! Mr. E.F. van Beurden. *op interviewtoon* Kunt u vertellen, wat ging er door u heen toen u Van R. levenslang gaf.

mr. van beurden *knorrig* Dat heb ik helemaal niet. Dat kan ik niet eens. Dat heeft de rechter gedaan. Ik heb alleen maar geëist.

rob Merkwaardig vak hoor, mensen achter de tralies eisen. En nog niet eens zo eenvoudig ook. *raapt de Nieuwe Revu op* Komt nog heel wat bij kijken als je dat zo leest. Maar echt wakker ligt u er nou ook weer niet van zo te zien op die foto, *citeert* ‘...breed lachend aan de dis in driesterrenrestaurant De Hoefslag, een paar leuke dames onder handbereik’.

mr. van beurden Die lui schrijven ook maar wat. Dat was helemaal niet De Hoefslag. En bovendien ben ik nu ook geen officier van justitie meer.

rob Maar laatst was u nog te zien in TROS-Aktua, en toen...

mr. van beurden Had ik dus nooit moeten doen.

rob Eh, u komt vijf trappen omhoog voor een glaasje water?

mr. van beurden Nota bene.

rob Hè?

mr. van beurden Dat had ik juist en alleen maar nodig omdat ik vijf trappen omhoog moest.

rob Van wie.

mr. van beurden *steekt wijsvinger uit* Waarom bekogelt u mij met vuilniszakken, planken, een fluitketel en nu weer een condoom.

rob Vuilniszakken, planken en een fluitketel?

mr. van beurden Die condoom, dat geeft u toe?

rob Wilt u een kop koffie? *staat op*

mr. van beurden Ik drink alleen maar koffie Hag.

rob Ach.

mr. van beurden *staat op, woedend* Die flauwekul moet afgelopen zijn, begrijp je dat! *grijpt hem bij z'n lurven* Anders zwaait er wat.

rob *maakt zich los* Wel even met je poten van me afblijven weetjewel.

mr. van beurden U bedreigt mij?

rob U doet er verstandig aan uit vrije wil op te donderen. Nu.

mr. van beurden Waarom nu ineens zo heetgebakerd.

rob Wat wilt u van me.

mr. van beurden Woont u hier?

rob Gaat dat u een reet aan?

mr. van beurden U beantwoordt mijn vraag niet.

rob Waarom zou ik.

Mr. van Beurden loopt naar het raam, kijkt naar buiten en naar beneden.

mr. van beurden Hm.

Beleefd getik op de halfopenstaande deur, een vriendelijke dame in wie wij Gerda Kieft herkennen komt behoedzaam binnen.

gerda Goedemorgen, ik ben zo vrij geweest even naar boven te komen om te kijken waar u *doelt op Mr. van Beurden* blijft, want...

rob Wie bent u nou weer.

gerda Dat doet er nou even niet toe.

rob O.

gerda Het gaat hierom...

rob Weleens gehoord van huisvredebreuk?

gerda U begrijpt het verkeerd, mag ik het even uitleggen?

mr. van beurden Ik hoef mij zoiets toch niet zomaar zonder pardon te laten welgevallen?

gerda Zal ik even, Evert? Wind je nou niet op, weetjewel? Dit is Mr. van Beurden, maar dat heeft hij u misschien al verteld. Mevrouw Kieft, beleidsmedewerkster van het jongerenopvangcentrum, in welke hoedanigheid ik regelmatig te maken krijg met gevallen die vallen onder eh, jonge mensen die met justitie te maken krijgen, ja? Vandaar. Maar dit terzijde.

mr. van beurden *loopt naar de deur, tegen Rob* Bedankt voor het glaasje water en...

gerda O ik zou dolgraag ook even een slokje water als dat niet teveel gevraagd is.

Rob maakt geen enkele aanstalte.

gerda Het geval wil dat binnen één week, dat wanneer wij hier 's morgens langs lopen, tja, dat er dus voorwerpen uit 'een' raam gegooid worden. Of op z'n minst gezegd, naar beneden vallen.

rob Als er iets valt...

gerda Ja?

rob ...dan is dat meestal naar beneden, mevrouw. Het woord zegt het al.

gerda Hè?

rob Laat maar zitten.

gerda O dankuwel. *gaat ergens zitten* U moet een ding goed begrijpen...

rob Dat kunt u niet van mij eisen. Of ik begrijp het, of ik begrijp het niet. Men kan elkaar veel afdwingen, maar het begrip 'begrip' valt daarbuiten.

gerda Sorry hoor maar ik kan u even niet volgen.

mr. van beurden Godgod wat is de jeugd van vandaag toch scherpzinnig.

rob Iets op tegen?

gerda Ik zal het kort houden want ik heb niet het gevoel dat ons gesprek ergens toe leidt.

rob Waartoe zou het wat u betreft moeten leiden, weet u dat al?

gerda Mr. van Beurden...

rob *snel* Krijgt ter hoogte van dit pand zo nu en dan rotzooi op z'n knetter. Moet u horen, waarom komt u uitgerekend mij daarmee lastigvallen. Ik bedoel, heeft u al elders in het pand geprobeerd? Wat een gesodemierter allemaal.

gerda Uw toon...

mr. van beurden Hou nou eens even je waffel!

rob Zijn we klaar nu?

mr. van beurden Laat mij nou even! Hier, *telt op z'n vingers* begane grond hoeven we het dus niet over te hebben.

Daar moet Rob toch nog even over nadenken.

mr. van beurden Dus: bellen op eenhoog om te beginnen, ja?

rob Ja...

mr. van beurden Geen gehoor. Tweehoog: buitendeur springt open.
Bovengekomen op tweehoog staat in de deuropening een dove oude dame op me te wachten.

rob Dove oude dame.

mr. van beurden Dove oude dame ja. Dus...

rob Hoe hoorde ze de bel dan? Is zomaar even een vraagje, hoor.

mr. van beurden Ja mag ik nou even!

gerda Ze zal u gezien hebben in haar spionnetje?

rob Heeft ze dan een spionnetje?

mr. van beurden Spionnetje? Wat is dat, waar hebben jullie het over.

gerda Dat mag ik aannemen, want ze zal toch op een of andere manier gewaar geworden moeten zijn dat er bij haar aangebeld werd.

rob Maar denkt u dan - even aangenomen dat ze dus een spionnetje heeft, dat ze daarin heeft kunnen zien dat er op haar bel werd gedrukt?

gerda Hoe dan ook, ze zal er kennelijk iets op hebben gevonden hebben.

mr. van beurden Aan de deur wordt niet gekocht! schreeuwde ze. Ik ben niet doof! schreeuwde ik terug. Ik wel! zegt ze en ze gooit zo pats de deur in m'n gezicht. Verder gaf niemand thuis, tot ik hier dus belandde, enfin, de rest weet u.

gerda Goed, we nemen vooralsnog dan maar aan dat u er verder ook niks mee te maken heeft, dan wil ik graag onze excuses maken voor de overlast en de beslagneming op uw *schamper* ongetwijfeld zeer kostbare tijd, maar misschien kunt u zich voorstellen, als u

dat wilt natuurlijk, dat het niet bepaald prettig is dagelijks allerlei spullen naar je hoofd gegooid te krijgen en ook, als ik nog even mag, dat zoiets niet uit het niets komt en dat er dus iemand moet zijn die dat doet, maar goed, wij kiezen voortaan wel een andere route... *staat op*

rob Is misschien wel zo verstandig dan.

mr. van beurden Geen sprake van! Ik hoef mij verdomme toch niet... ik mag, mag ik misschien, lopen, waar ik wil in dit land! Waar gaan wij naartoe!

rob Weet ik niet. Als het maar wel de deur uit is.

mr. van beurden Ik laat mij niet...! Enfin, laat ook maar.
krakende donderslag, stortregen

mr. van beurden Ook dat nog!

gerda *minzaam* Misschien dat wij als dat mogelijk is hier wellicht ook even kunnen wachten totdat we het ergste gehad hebben?

mr. van beurden Is hier telefoon in dit godvergeten kraakpand?

Rob merkt dat de regen via de wijdopenstaande ramen de kamer binnen slaat; hij schiet er op af en gooit de ramen met een klap dicht, daarbij raakt één raam los uit de sponningen en valt naar buiten uit...

rob *kijkt het na* O god nee...

Een verre klap, een schreeuw. Rob slaat de handen voor z'n gezicht, laat zich op het bed vallen, staat woest op en rent de deur uit. Gerda Kieft en Mr. van Beurden kijken elkaar strak aan.

mr. van beurden We zijn hier ook veel te lang.

In de dakraamopening verschijnt een man in overall, hij is doornat en zit vol zwartgrijze smurrie.

man Godzalmijbeware! *klimt naar binnen* Sorry als ik misschien ergens bij stoor, dat ik zomaar naar binnen kom duikelen, maarre... *wijst op de regen* u ziet het. Jezus Christus, Gods Jezus, Godallemachtig... Of bent u toevallig christelijk. Dan heb ik niks gezegd. *grapt* Kopje koffie, loodgieter? Nou graag mevrouwtje, omdat u zo aandringt. Godverdomme, ik zit onder de vuile troep. gerda *nuffig* Dat zie ik.

man O. Dat komt, ik glij me toch uit, zo middenin de drek, nog een geluk dat ik niet met dakgoot en al naar beneden ben gelazerd. Maar m'n emmer met teer ligt wel mooi op de stoep. Affijn, die kan daar beter liggen dan ik. Eh, als het niet teveel gevraagd is, kan ik me hier effe... *loopt naar de wastafel* Nu ik hier toch ben. Ondertussen dat u effe koffie zet.

Of, nog mooier, als u hier ergens een warme douche heb...

mr. van beurden U gaat uw gang maar, hoor. *sist tegen Gerda* We gaan weg, bel een taxi ofzo.

man *ziet de douchecabine* Ah! Daar. Tof.

mr. van beurden Doe gerust of u thuis bent.

man Thuis heb ik geen douche. O wacht, ik heb mij nog geeneens aan u voorgesteld, ik ben...

Gerda deinst achteruit voor de uitgestoken vieze hand, daarbij gooit ze het smalle tafeltje met bloempot en asbak om, het bedlampje gaat uit en de radio aan: dom vrolijk muziekje.

gerda Wat doe ik...!

man *onder het uitkleden* U hoeft van mij niet zo te schrikken hoor.

mr. van beurden Moet u eens horen...

man Ik zal u één ding zeggen, dat dak van u, dat is goed rot.

Helemaal vergaan is het. Maakt mij niet uit hoor, begrijp me goed, maar het heb feitelijk totaal geen nut wat ik daarboven lig te doen. Om u ter wille te zijn heb ik het nou professorisch een beetje dichtgepeuterd, het zit nou dus wel dicht...

gerda Fijn.

man ...maar dan wel precies voor zolang het duurt. *gaat de douchecabine binnen* Kijk, ik begrijp dat wel, die huisbazen die denken gewoon: zolang het gaat gaat het, maar wat er dus feitelijk moet gebeuren *zet de douche aan* dat is een geheel nieuwe kap derop. Hè lekker.

mr. van beurden We hadden hier nooit naar binnen moeten gaan.

gerda Nou wordt ie helemaal mooi!

mr. van beurden Wie weet in wat voor,
in wat voor...

gerda Wat voor wat!

mr. van beurden Wat voor wat? Je begrijpt toch zeker wel...
gebaart naar het raam

gerda Nee, dat begrijp ik niet. We moeten gewoon...

mr. van beurden We moeten hier weg! Er is hier ook nergens een spoor van een telefoon te bekennen.

gerda Doe alsjeblieft even gewoon. Als er beneden echt wat ergs gebeurd is, dan zullen wij...

mr. van beurden Precies. Een getuigenverklaring moeten afleggen.
Leuk hoor.

gerda Maar tenslotte kwamen wij hier toch klagen dat er hier van alles uit de ramen werd gegooid?

mr. van beurden Nou heeft ie zelfs het hele raam uit het raam
gegooid.

gerda Dat was duidelijk niet met voorbedachte rade.

mr. van beurden Kan wel zijn maar je zal het evengoed maar op je
hoofd krijgen.

gerda Wie zegt nou dat er iets ergs is gebeurd? En wat valt ons nou
te verwijten?

mr. van beurden Vertel me niet aan een stuk door dingen die ik
zelf allang weet. We gaan naar beneden, iedereen zoekt het verder
zelf maar uit. Verdomme, mijn hele ochtendbespreking kan ik
verder ook wel vergeten.

gerda Is toch ook weer niet zo'n ramp. Of wel.

*Ze staan op het punt de deur uit te gaan als Betty komt
binnenstormen, ze heeft een natte regenponcho aan, ze slaat de
capuchon naar beneden en kijkt meneer en mevrouw stomverbaasd
aan, ze loopt door naar de douchecabine, waarin juist de kraan
wordt dichtgedraaid.*

betty Rob! Wie zijn dat. Toch niet je ouders ofzo?

gerda Nouja.

betty *bits* Wat doet u hier op mijn kamer. Rob, *huilend* ik ben
verdomme mijn dictaatcahier met al m'n aantekeningen heb ik
laten liggen, ik heb niks meer kunnen nakijken en straks kom ik nog
te laat ook. En wat is dat daarbeneden voor de deur allemaal voor
gedoe. Ik ben verdomme zeiknat.

Mr. van Beurden en Gerda maken zich uit de voeten.

betty *schuift het douchegordijn opzij* Rob?

man *stapt naar buiten* En toen was er koffie!

Betty deinst achteruit en verstart. Een schrill akkoord, en er daalt een groot wit laken over haar heen, tegelijk met een hevige onweersdonderslag wordt het slaapkamertafereel aan ons gezicht onttrokken door een vallende grijze wand, terwijl wij ook verblind worden door aanfloepende op de zaal gerichte krachtige schijnwerpers.

Set D - gang van politiebureau

De uit de donderslag overblijvende piepmuziek fade out, de op de zaal gerichte schijnwerpers doven, het toneel wordt correct uitgelicht en we zien dat de grijze wand rechts een heren-wc-deur bevat, die valt juist dicht. Van links komt een man (commissaris Varseveld) opdraven.

man *bij de deur* Juffrouw van Kuyk!

Hij beweegt de deurknop, de deur blijkt vergrendeld.

Juffrouw van Kuyk, alles goed met u?

tikt op de deur Hallo daar!

Er komt een politieagent bij staan.

agent Volgens mij is ze gewoon even naar de wc.

man *spottend* O ja? Zou je denken? Maar natuurlijk, nou zie ik het ook! Zeer scherp opgemerkt, De Vries. Ze is naar de wc, dat zal het zijn. Uitstekend geobserveerd, prima verslag. Zeker uit op promotie.

agent *beschaamd* Nouja.

Geluid wc doorspoelen, even later komt Betty tevoorschijn.

agent Verderop was anders ook nog een damestoilet.

betty Hè?

man De Vries, ga nou maar.

agent Ja nee, moet jij als man eens proberen een damestoilet binnen te gaan.

man Waarom zou je dat proberen, De Vries.

agent Precies, dat bedoel ik. Dan is het huis te klein, dan heb je de poppen aan het dansen en dan wordt er van alles achter gezocht.

Wordt meteen verkeerd uitgelegd en je wordt uitgemaakt voor van alles en nog wat. *gaat verongelijkt weg*

betty Sorry, ik werd ineens even niet lekker.

man Gaat het weer denk je?

betty Ik moest vandaag tentamen doen. Maar ja, misschien was ik er toch wel niet doorgekomen. Kost me evengoed een heel jaar.

man Eh...

betty En ik ben ook nog maar net over mijn anorexia heen.

man ?

betty Anorexia nervosa.

man O. Tja. Denkt u dat we verder kunnen gaan, nu, dan? Denkt u?

betty *ratelt* Ja, nou ik wil dus op een gegeven moment nog even mijn aantekeningen nakijken, merk ik dus dat ik blijkbaar mijn hele dictaatcahier thuis heb laten liggen, tenminste, dat hoop ik nou maar, want dat weet ik nu dus nog niet, want, maar, eh. En het was ondertussen ook nog eens gaan stortregenen maar ik kon Trudy haar poncho lenen, maar ik kom dus buiten adem van het fietsen door die rotregen, kom ik dus m'n deur binnen, of had ik dat al verteld?

man Wie is Trudy.

betty Gewoon een vriendin. Wat heeft dat er nou mee te maken.

man Dat bedoel ik. Ga verder.

betty Ik vond het dus al vreemd van die meneer en die mevrouw in mijn kamer, maar toen dus in plaats van mijn Rob, dat die blote kerel dus uit de douche kwam, toen toen toen, toen ja, toen kreeg ik ineens een wit waas voor mijn ogen. Hoe zal ik het zeggen, het was net of er een groot wit laken over me heen werd gegooid. Daar deed het nog het meest aan denken. Alles vervaagde tot een grote witte waas.

man Tja, wat die witte wazen betreft, dat lijkt me meer iets voor de psychiater. Ik ben maar een eenvoudige politieman, ik kan alleen maar uit de voeten met simpele feiten.

betty O ja.

Een man in een krakende leren jas komt het brandblusapparaat vervangen, hij administreert zijn activiteiten op een lijst.

man Ik bedoel, van zo'n witte waas kan ik geen chocola maken, zullen we niet liever weer verder praten in mijn kantoortje?

betty *afwezig* Chocola.

man Bij wijze van spreken. Wil je misschien iets van een kop koffie ofzo? En we gaan dan een door u te ondertekenen verklaring opstellen.

betty Moet dat?

man Als u werkelijk een aanklacht wil indienen komt u daar niet onderuit.

betty Nee.

man Ja of nee?

betty Jaja.

man Deze kant uit.

*Ze lopen samen weg, de man van de brand-blussers ziet een
lichtbakje met de term 'pauze' aanfloepen, pakt z'n bullen en
gaat onder aanzwellende muzieklanken ook weg.
De gordijnen schuiven langzaam dicht.*

tussenbedrijf

extra scène

Set A - gesloten gordijnen

Deze scène behelst een ruzie met als inzet de rolbezetting van 'Johan van Waarden' en 'Mr. E.F. van Beurden' en public gevoerd door de betrokken acteurs. De gordijnen zijn amper dichtgevallen of Onno verschijnt voor het voetlicht, hij is zeer gespannen.

onno Een ogenblikje alstublieft. En mag ik, als u dit even wil aanhoren voordat u in de foyer een kopje koffie - of iets anders - gaat gebruiken, even het volgende aan u kwijt: Voor een goed begrip voor wat u straks na deze korte pauze te wachten staat: U heeft mij - ik ben Onno Molenkamp tussen twee haakjes - in twee scènes gezien in de rol van Mr. E.F. van Beurden, de ex-officier van justitie, nietwaar. Na de pauze zal deze rol van mij worden overgenomen door Van Paridon, Egbert van Paridon...

Egbert verschijn aan de rand van het toneel.

kijkt even, vervolgt ...die ons spel opende als de welbespraakte toneelofficial Johan van Waarden, enfin. Die rol, van Van Waarden dus, ontwikkelt zich verder in de loop van eh... ik zal daarover verder nu niet uitweiden, dat zult u vanzelf wel merken, maar na de pauze neem ik Van Waarden van hem over. Dus als u mij straks weer tegenkomt ben ik niet meer Van Beurden, de ex-officier die

wat last heeft van zijn rikketik, nietwaar, maar ik ga verder als Van Waarden, dat is dus precies even omgedraaid, dat u dan dus niet denkt van: hee hoe zit dat. Waarom wij dit zo besloten hebben, dat is even niet aan de orde, of eigenlijk wil ik u dat best vertellen, maar ik neem aan dat u nu liever even wat gaat gebruiken in de foyer, nietwaar.

egbert *sist* Wat wat wat waarom doe je dat...

onno *tot publiek* Ik zou zeggen: tot straks.

egbert Wat is dit voor waanzin.

onno Niks waanzin. Als jij tégen de uiteindelijke afspraak in, tóch gewoon begint als Van Waarden...

egbert Precies, dat heb ik gedaan, en ik kan je ook precies vertellen waarom, maar dan speel ik dat toch zeker ook verder het hele stuk door, wat is dát nou! Wat sta je hier nou te doen, dit is belachelijk... *lacht naar publiek* Even een klein probleempje, kan voorkomen, nietwaar, een misverstandje. *weer tot Onno* Weet Peter hiervan?

onno Peter heeft gezegd: jullie moeten er samen maar uit zien te komen, jullie lossen dat maar op je eigen manier op. Nou...

egbert Maar ik ben nu toch als Van Waarden begonnen, dan kan ik dat in ieder geval toch zeker deze avond beter ook afmaken, wat is dit voor waanzin.

onno Dat had je gedacht maar dan heb je verkeerd gedacht. *tegen publiek als dat blijft hangen* We zien u straks weer! *weer tegen Egbert* Jij dacht slim te zijn, hè...

egbert Je gaat toch zeker niet ten overstaan van een zaal staan te overleggen!

onno Ik overleg niet meer, ik heb gewoon een mededeling gedaan. Jij boft nog dat ik zo goed was om gewoon Van Beurden te gaan doen. Maar ik haal geen fratsen uit tijdens de opvoering, zoals jij, door gewoon maar als Van Waarden te beginnen en mij voor het blok te zetten.

egbert Dit is waanzin, Onno, weet je wel wat je staat te doen?

Zeer, zeer onprofessioneel mag ik wel zeggen, om het publiek te betrekken in onze meningsverschillen. Om een toneelstuk, hoe je er ook over denkt, gewoon maar tijdens een uitvoering in gevaar te brengen. Pure waanzin, ondoordachte zindoordrijverij ten koste van, ten koste van...

Ze komen van de speelvloer af en praten door bij de voorste rij.

onno Daar had jij op gerekend, hè, dat ik dus wel Van Beurden zou doorspelen. Maar ik zeg maar zo: beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.

egbert En het publiek kan je gewoon niks verdommen.

onno Juist wel! Daarom. Dus, en iedereen weet dat nu, na de pauze ben ik Van Waarden, al ga je op je hoofd staan. Dus nu ben jij gedwongen om Mr. van Beurden te doen, precies zoals jij mij voor de pauze dat mij hebt gedwongen. Koekje van eigen deeg, heet dat niet zo?

Ze lopen via de zaal richting foyer, tegenover de mensen suggererend dat er niets aan de hand is.

egbert Jij zet de belangen van ons als groep, waar toch al de nodige kritiek op is, zet jij op het spel, wat voor idiote indruk maakt zoiets, je brengt een goede voorstelling in gevaar door een

onenigheid tussen ons publiekelijk, en ten koste van het publiek, in jouw voordeel te beslechten!

onno Ssst...

egbert Kan me nou niks meer schelen! Maar je zult het zelf wel merken, want denk je dat er iemand van ons is die te spreken is over jouw belachelijke eigenmachtige afkondiging?

onno Ik denk dat ze het allemaal met me eens zijn, en anders maar niet, het zij zo. Ik heb gemeend dit zo te moeten doen, om erger te voorkomen, en om jouw eigengereidheid voor eens en voor altijd in te dammen. Ik zie dit als een daad. Waarvan een publiek best getuige mag zijn.

egbert Dit is een van de ergste fouten die je als acteur kan begaan.

onno O ja? Weet je wat de ergste fout is? Dat jij mij gewoon voor het blok heb gezet. Maar ik laat me niet voor het blok zetten. En zeker niet door jou.

egbert Laten we hier in godsnaam nu mee ophouden. Allerlei mensen kunnen ons gewoon horen, dat is toch geen stijl.

onno Ach, die denken misschien wel dat dit allemaal bij het stuk hoort. *groet een paar mensen* Zie je wel, die denken vast dat dit er allemaal bij hoort. Dat is het voordeel van zo'n raar stuk.

egbert Waarom gaan we er niet als redelijke, verstandige mensen over praten in de kleedkamer.

onno Ik weet niet wat jij doet, maar ik ga nu eerst hier even wat drinken.

egbert Als je maar niet denkt dat ik dit accepteer.

onno Zal wel moeten, want ik heb nu al ten overstaan van het voltallige publiek gezegd dat ik na de pauze Van Waarden ben. Zoals trouwens van het begin af aan altijd de bedoeling is geweest. Het geharrewar is begonnen omdat jij meende dat jij als oprichter van Centrum het beste die opening kon doen. Ik vond dat meteen al minder geslaagd, zeker na jouw rol in de Raad voor de Kunst... *Het gesprek ontaardt nu in onverkwikkelijk geharrewar, vol hatelikheden in de persoonlijke sfeer.*

egbert *ineens wit van woede* Dan haal ik nu mijn jas en vertrek ik. En hoe het dan vanavond verder gaat is voor jouw verantwoording. *baant zich ruw een weg naar de kleedkamer*

onno *loopt hem achterna* Egbert! *tegen verontrust publiek* Niks aan de hand hoor. Kleine kwestie, komt in de beste kringen voor. *Als de bel voor het tweede bedrijf klinkt stormt een verhitte Egbert de trap af en verdwijnt in de avond...*

Eventueel, vlak voordat het doek voor het tweede bedrijf opgaat:

onno Voor diegenen, die mijn mededeling aan het begin van de pauze gemist mochten hebben, herhaal ik nog even, dat in dit tweede gedeelte de rol van Van Waarden door mij zal worden gespeeld. Ik dank u.

tweede bedrijf

Tijdens de pauze wordt in de foyer een lp met zang van Doris Day gedraaid, na de bel is juist het nummer 'Que sera' aan de beurt.

6

Set E - modern toneeldecor

Links voor de gesloten toneelgordijnen staat een afgeknapt Griekse zuil, daarnaast een rijtje van drie verstarde langharige vrouwen in witte gewaden, nummer 1 houdt een tamboerijn vast. Een vaag, uit lange pieptonen samengesteld navrant akkoord bindt het mummelende binnenklossen van het publiek tot een fijne geluidsbrij. Oorverdovende dissonante orkestklanken begeleiden het wegschuiven van de toneelgordijnen, hetgeen de vrouwen de achtergrond van een antieke muur bezorgt, zij laten zich over een en ander middels modern getinte koorzang uitbundig uit en haar gewaden en haartooi slaan daarbij aan het wapperen. Kijken wij ondertussen even wat de rest van het decor te bieden heeft Een hoge wand verbindt onder een buitenwaartse hoek van 225 met het muurtje de rechterzijde daarvan met een achterin het speelvlak centraal gelegen punt; de wand is bewerkt met een verstrengeling van oude Griekse motieven en moderne dessins en

halverwege staat daar een moderne witte piano tegenaan, waarachter een in woest gebeuk losbarstende man in smoking (wij herkennen de restaurant-pianist uit scène 2); de achterwand zit vol modieuze designers-motieven en bevat een ongelijkzijdig vierhoekig raamkozijn waarachter een goudeneeuws geschilderde wolkenlucht; de rest van het decor bestaat uit veelkleurige geometrische zetstukken, glooiingen, hellende vlakken, zwevende bollen, draperieën, waartussen gestileerd meubilair rondzwerft. Rob Stansen in middelgrijs C&A-kostuum beweegt zich hoekig en knap gechoreografeerd door het ratjetoe.

de drie vrouwen *in driestemmig koor*

Orzubadu waah! Orzubadu wooh!
Krontableu kirjawo dododo impasseu
kalondora wiemola steu
ziemza zoza vilimijn dreudeudeu
zagzo veulenpad volundat kra!

vrouw 1 *a capella*

Stipide... *houdt de laatste medeklinker aan*

vrouw 2 *valt bij*

Stipidoe... *idem*

vrouw 3 *valt bij*

Stipidadoewaah...!

alle drie *unisono*

Dragondrama kaholtastra diebeubeubeu trilakna

Het orkest valt bij.

alle drie *driestemmig*

Stampadadu vimaneutij

mijzadef tralala tralala tralala tralala tralala enz.

Vrouw 1 maakt zich los uit het rijtje en dartelt op haar tamboerijn slaand het decor binnen, cirkelt in een van kleur veranderende volgspot om Rob heen - dit duurt even -; plotseling grijpt zij hem in het kruis en meteen verstart het tafereel, vervolgens gaat de orkestmuziek over op een riante driekwartsmaat, stevig meegebeukt door de pianist, waarop Rob en de tamboerijnspeelster een gebrekkige wals uitvoeren.

vrouw 2+3 meedeinend en onvast in het hoge register zingend

Ziemdoedie, ziemdoedie, dzjiemlala!

Ziemdoedie, ziemdoedie dzjiemlala! enz.

Vanuit de coulissen komt een soort kabouter binnendansen, hij pakt vrouw 1 van Rob af en walst met haar - en met verve - over en buiten het speelvlak, Rob wendt zich verbolgen af en staart mistroostig uit het raamkozijn, vrouw 2 en 3 barsten uit in schel hoongelach; vanuit een hoek rolt een grote zilveren bol naar het midden en valt daar in twee schalen uiteen, er springt een man in vogelkostuum uit, hij strooit met zilveren balletjes en plastic vogeltjes die fladderend neerstorten; de kabouter geeft zijn danspartner een flinke duw, struikelend komt zij aan voor het antieke muurtje, alwaar zij samen met de andere vrouwen aan het zingzeggen slaat, de orkestmuziek gaat daarbij over op een zacht pitje, verlaat de driekwartsmaat en gaat over op a-ritmisch gedreuzel met een enkel knettereffect, de pianist geeft het op.

vrouw 1

wie ik voel doe en ben

vrouw 2

zal wat voel en ik doe wie ben ja ja

vrouw 3

zeggen voel wat doe ik ben

vrouw 1

misselijke streek is het te leeft

vrouw 2

misselijke weten dat je leeft

vrouw 3

en wat een misselijke weten leeft

vrouw 1

maar nu weten alles alles weten alles weten!

vrouw 2

nu wij weten willen wij alles weten alles weten alles
weten!

vrouw 3

wij weten alles alles weten alles weten!

vrouw 1

o wat is er veel te weten veel te weten veel te weten

vrouw 2

veel te weten veel te weten veel te weten

vrouw 3

veel te weten veel te weten veel te weten

vrouw 1

o wat is er veel te weten veel te weten veel te weten

vrouw 2

o wat is er veel te weten veel te weten veel te weten

vrouw 3

o wat is er veel te weten veel te weten veel te weten

vrouw 1

verzucht o wat veel...

pianist *staat op* o yeah!

Stilte.

De vogelman doet een onverhoedse uitval naar de kabouter die ijlings hoog in een gordijn klimt; de pianist loopt waardig naar Rob en geeft hem een harde klap in het gezicht en springt vervolgens krijsend uit het raam, Rob kijkt hem na, wacht op de klap en krimpt ineen, een ieder verstart, de kabouter valt uit het gordijn; het geheel wordt vervolgens - ineffectief want er is geen beweging - beschenen met een stroboscoop, waaraan de vanachter een zetstuk opduikende Van Waarden met een streng afslaggebaar een einde maakt; een man in stofjas schopt de Griekse zuil weg en schuift vliegensvlug de antieke muur van links naar rechts, de wand met de piano draait vanuit het centrale punt achterin het decor en sluit aan de voorzijde aan op de linkerkant van de antieke muur, de drie vrouwen weten nog net weg te komen door het zich sluitende gat, vrouw 1 laat haar tamboerijn vallen; de man in stofjas plakt op de antieke muur een moderne deur (compleet met sponningen) waardoor hij vervolgens verdwijnt...

Set F - kantoor politiebureau

De kwartslag gedraaide hoge wand en het verschoten antieke muurtje hebben het 'moderne toneeldecor' afgedekt en een kantoor-interieur opengemaakt. Achter een grijsgemoffeld stalen bureau zit, enigszins onderuitgezakt, een ongeüniformeerde hoge politiefunctionaris (de man bij de wc-deur in scène 5), Betty zit op een met zwenkwieltjes uitgeruste kantoorstoel middenin het sober ingerichte vertrek.

politieman *komt overeind, ordent papieren* Wel, juffrouw van Kuyk. Als ik uw hele verhaal nu zoeens beluister, dan moet ik toch concluderen dat er in feite niets is gebeurd...

betty *fel* Niets gebeurd?

politieman Laat mij even uitpraten, ja? Ik zeg, dat er in feite niets gebeurd is dat dat... *voorziet een nietmachine van nieuwe nietjes*

betty Niets gebeurd?

politieman Mag ik nu even?

betty Een blote vent dringt mijn huis binnen en en en...

politieman Juist, en?

betty Dat vindt u dus niks? Dat vindt u dus heel gewoon, dat moet kunnen.

politieman Dat hoort u mij niet zeggen, dat wil ik niet beweren, maar het gaat...

betty Goed goed goed! Dus als u zomaar ineens een vreemde blote vrouw in uw huis zou aantreffen, dan zou u...

politieaan Ach...

Het lijkt hem zo gek nog niet.

betty *woedend* Dat zou u wel aanstaan, he? Moet natuurlijk wel een 'bloedmooi jong ding' zijn, hè? En als...

politieaan Als ik eerlijk moet zijn, zoiets lijkt me lang niet gek.

betty *walgend* U... u... u...

politieaan *staat op* U haalt een aantal zaken doorelkaar.

Hij loopt naar het raam en kijkt door de luxaflex.

betty O ja? O ja?

politieaan *draait zich om* Geheel vanzelfsprekend heeft u het volste recht niet gediend te zijn van onaangekondigd bezoek van een ontkleed manspersoon. Precies zoals ik mij het volste recht voorbehoud om het onverwachte aantreden van een mooie blote willige juffrouw zeer op prijs te stellen. Ik geloof niet dat dat hier nu terzake doende is, dat hetgeen mij allemaal wel leuk lijkt hier nu ter discussie moet staan.

betty *staat woest op, schreeuwt* En een blote vent?

Haar stoel is weggezeild en komt met een klap tegen de wand tot stilstand.

politieaan Oeps, pas op... *brengt de stoel weer onder haar bereik*

betty Als er ineens een rare blote vent voor uw neus stond en wat wou, nou?

politieaan Lijkt mij minder geslaagd. Maar ik kan u de verzekering geven dat er binnen ons korps dames en heren zijn die warm lopen voor een dergelijke gang van zaken om het zo maar eens te zeggen.

gaat zitten Maar nogmaals, *neemt knorrende telefoon op* wat mijn mensen hier, van dit bureau, al of niet leuk vinden, dat interesseert mij geen moer. Ja? Nee, nee. Neeneenee... *zucht* Jawel, dat zei ik, en dat vind ik ook. Ik probeer hier... Luister nou even... Ik ben even bezig, Kamphuis. Goed, neem het maar hoog op. Fijn. *legt neer, filosofisch* Als u mij vraagt, juffrouw van Kuyk, is het hele leven eigenlijk een groot misverstand.

betty gaat zitten Bespaart u mij alstublieft uw filosofietjes. Bent u van plan wat aan mijn geval te doen te ja of te nee.

politieman Te ja. Zeker. Maar wat. Eh, om te beginnen zal hiernaast iemand uw verhaal optikken.

betty En er dan met z'n allen smakelijk om lachen en lekker van smullen en...

politieman *vermoeid* Ik probeer u alleen duidelijk te maken dat, zoals ik totdusver uit uw verhaal heb kunnen opmaken, er geen sprake is van aanranding in de zin der wet.

betty Als ik goed begrijp dan moet ik me in het vervolg eerst flink laten misbruiken, hem helemaal laten botvieren, me alles maar laten doen door zo'n vieze kerel.

politieman Vieze kerel? Kwam hij niet juist onder de douche vandaan, had ik begrepen? Ahum.

betty Moet ik het soms allemaal nog een keer vertellen.

politieman Luistert u eens, laten we nu even reëel zijn, ja? Huisvredebreuk, bedreiging eventueel, potloodventen, we zullen zien dat we er het beste van kunnen maken, akkoord?

betty laatdunkend Potloodventen.

politie­man Nou ja, zo noemen we dat. Exhibitionisme, indecent exposure, hoe heet het, het tonen van eh, nouja. Hoewel, zelfs dát lijkt me een moeilijk haalbare kaart. Want douchen, dat doet men toch over het algemeen in ongek­lede staat, nietwaar. En u mag hem daartoe dan misschien niet hebben uitgenodigd...

betty Pfff...

politie­man Nee luister nou even, daarmee is allerminst aangetoond dat voornoemde staat van ontkleding waarin verdachte zich bevond een ander doel diende dan eh douchen.

betty Het lijkt godverdomme wel alsof u zich als verdediger van die geschifte klootzak wil opwerpen! Heeft u weleens van de commissie De Beaufort gehoord? Ik dacht...

politie­man 'Het slachtoffer en haar gevoelens dienen centraal te staan'? Lieve schat...

betty Noem mij geen lieve schat.

politie­man Wat?

betty Ik eis genoegdoening, als u dat maar weet. Hoe dan ook.

politie­man Het lijkt er warempel wel op of u per se aangerand wil zijn.

betty Nu gaat u te ver. U weigert mij serieus te nemen. Daar maak ik een zaak van, weet u dat? Toevallig laat ik mij niet met een kluitje in het riet sturen. Toevallig bent u dan bij mij aan het verkeerde adres! Toevallig had die gore klootzak *gebaart* zo'n erectie! Dat hij bepaalde bedoelingen had stond...

politie­man *mompelt* ...als een paal boven water.

betty En alleen omdat het er door mijn toedoen niet van kwam, dat zou voldoende zijn om meneer vrijuit te laten gaan?

politie­man Wees blij dat u door uw manmoedig optreden het gevaar heeft kunnen afwenden. Maar eerlijk gezegd had ik begrepen dat u was flauwgevallen, als ik dat witte waas waarvan u sprak even zo mag samenvatten.

betty Dat kwam alleen maar omdat ik even over mijn toeren was door mijn tentamen en dat stomme dictaatcahier en ik vannacht ook al geen oog dicht had gedaan en trouwens wat doet het er allemaal toe.

politie­man Waarom heeft u mij dat dan allemaal uitgebreid verteld?

betty Hè?

politie­man Als het er niks toe doet.

betty U bent consequent bezig mij proberen kwaad te maken, waarom doet u dat.

De politie­man verfrommelt zijn gezicht, slaakt een diepe zucht en krabt onder op zijn rug, steunt het hoofd op de gevouwen handen.

politie­man Heeft hij eigenlijk nog iets tegen u gezegd?

Geüniformeerde agent de Vries komt binnen met twee koppen koffie.

de vries En toen was er koffie! *tegen Betty* Ik heb er bij u maar niks in gedaan omdat mij niet duidelijk was geworden of u er wel of niets in hebben wou, dus als u er toch wat in wilt gebruiken dan bedient u zichzelf maar.

Hij zet de kopjes op het bureau, gooit er een handvol suiker- en melkpoederzakjes bij.

betty Ik moet jullie koffie helemaal niet.

de vries O. Ik dacht anders toch zeker te weten dat u eerder te kennen gaf een bakje troost wel op prijs te stellen. Of duurde het soms te lang. Daar kan ik dan niks aan doen, want er stond zo'n rij collega's voor de koffiemachine, we hebben namelijk nog steeds maar één koffiemachine alhoewel ons zeker al een jaar geleden een tweede was beloofd. Affijn, ik zal het maar laten staan voor het geval u zich alsnog bedenkt. Tenslotte is niets zo veranderlijk als een vrouw.

politie­man De Vries...

de vries Ja?

politie­man Ga nou maar.

de vries Laat ik dat nou toevallig geheel uit vrije wil toch al van plan zijn? *tegen Betty* Komt u straks gezellig even hiernaast bij mij zitten? Dan gaan we samen even fijn een verklarinkje otypen en dan komt het allemaal best in orde.

Hij raapt de tamboerijn op van de vloer, legt het ding op het bureau en verdwijnt.

betty loopt woest rond Verklarinkje otypen! Weet je wat ik doe? Ik dien een aanklacht tegen jullie in, tegen die meer dan schandalige en vernederende behandeling hier! Waarom moet ik eigenlijk eerst hier apart met u zitten? Om dat namaak spitsvondige gelul aan te horen? Hoe lang moeten vrouwen dit soort grofheden nog verdragen? Ik zit hier gewoon mijn tijd te verdoen! O ja natuurlijk, ik mag een verklarinkje tekenen en dan gebeurt er verder gewoon niets niets niets! Jullie mannen zijn allemaal grote, grote, grote...

De politie­man begint zachtjes te huilen.

betty Wat is er nou? Het is niet tegen u speciaal... Ik bedoel het niet persoonlijk.

Hij schokt en verbergt zijn gezicht, Betty gaat naar hem toe.

politieaan *met van tranen verstikte stem* Ik ik ik ach laat ook maar...

betty Wat leven we toch ook in een rotmaatschappij. Daar zijn wij allebei het slachtoffer van. U netzogoed als ik.

Hij laat nu de tranen de vrije loop, het gaat gepaard met hartverscheurende uithalen.

betty *buigt zich over hem heen* Wat is er nou, kan ik iets voor u doen?

politieaan *snotterend* Nee nee nee, niemand kan mij helpen.

betty Da's onzin. Iedereen kan geholpen worden, dus waarom u niet.

De telefoon gaat, Betty neemt op.

betty Hallo eh... *voor zich uit* Wat moet ik nou zeggen? *in de hoorn* Belt u straks maar terug, we zijn even in eh... bespreking.

politieaan Ik wil even niet gestoord worden, sorry dat ik me zo laat gaan.

betty Commissaris Varseveld wil even niet gestoord worden, ja? *legt op*

De politieaan neemt een fles whiskey uit een la, schenkt een plastic bekertje halfvol en drinkt.

politieaan Mijn vrouw is weggelopen, mijn dochter is is is hoe heet dat, bij de Jezuskinderen of hoe heet dat, mijn zoon is aan de heroïne en ik ben aan de drank en ik raak m'n baan kwijt *neemt nog een slok, staat op en loopt rond* omdat ik het ook allemaal

niet meer aankan. Al die verhalen over die mannen die er maar op los naaien. Die de vrouwen de stuipen op het lijf jagen. Met veel machtsvertoon vrouwen inpalmen en veroveren. Die kunnen doen wat ze willen... Dat je denkt, draait het dan echt maar om één ding in het leven?

betty ...

politie man *gaat weer zitten, snikt* Ik heb zo'n kleine piemel.

betty O? Maar...

politie man Altijd gehad. Altijd gehouden. Op een gegeven moment toen ik uit was gegroeid, toen dacht ik, moet ik het daar nou mee doen? Ben ik naar de dokter gegaan en weet je wat die zei, wattie tegen me zei? *neemt slok* Kop op, jongen...

Betty is nogal verlegen met de situatie.

betty Tja, ik eh...

politie man Kop op jongen, beter een kleintje dat steigert dan een grote die weigert.

betty Hoezo dan.

politie man Humor. Alsof je daar wat aan hebt als je van ellende geen uitweg meer weet.

betty Misselijk.

politie man Weet je wat mijn eerste vriendinnetje zei toen 'het' ervan komen zou, en ik zag er toch al zo tegenop, ze zei: toen de piemels werden uitgedeeld stond jij zeker helemaal achterin de rij.

betty *schiet heel even in de lach* Hoor nou eens...

politie man En uitgerekend ik kom terecht op een post waar ik om de haverklap *slaat op z'n bureau* te maken krijg met wijven met een grote bek.

betty Hoor nou es...

politieman *huilerig* Ja?

betty Ik eh persoonlijk, nou we het er toch over hebben, ik val meer op mannen met een kleintje.

Stilte.

politieman *ineens, lief gretig* Wil je 'm even zien?

Hij bloost en slikt wat weg, wacht af. Ze komt langzaam naar hem toe en zakt naast hem door de knieën, hij maakt zijn broek los.

politieman Nou?

betty Ik vind het nogal meevallen.

Hij wordt een beetje opgewonden, hij leidt haar hand.

betty *quasi onschuldig* Wat doe je nou...?

De deur vliegt open en agent De Vries komt opgewekt binnen - het openen van de deur gaat gepaard met snel aanzwellende dramatische orkestmuziek - De Vries laat de deur achter zich openstaan en loopt verbijsterd verder naar binnen, weet niet goed wat te zeggen of te doen, gooit de deur dicht - de muziek stopt abrupt maar zwelt meteen weer aan bij het in beweging komen van de middenwand, De Vries deinst achteruit tot buiten de gordijnlijn, de man in stofjas schuift het antieke muurtje met de deur van rechts naar links en het kantoortje is verdwenen, het 'moderne toneeldecor' van scène 6 is weer terug; De Vries wil door de deur weer naar binnen, maar de stofjas heeft de deur al verwijderd en we kijken weer naar een dichte muur; De Vries verdwijnt ergens in het donker, struikelt over de afgeknapte Griekse zuil.

Set E - modern toneeldecor

Agnes Brink, een zogenaamd klassieke schoonheid, een fraaie rol van schrijfster/regisseuse/actrice Bea Valkhof, bevindt zich in een gekunstelde pose op het gestileerde tweepersoons bed, ze is min of meer gekleed in een wat men noemt 'gewaagde' lange zwarte jurk - een borst onbedekt - en volgt met fonkelende ogen de ijsberende Rob Stansen; de muziek stopt als onze vriend tot stilstand komt bij het raamkozijn, hij werpt een broeierige blik op de wolkenformatie; na een perfect getimede stilte draait hij zich resoluut om.

rob verheven Wat een fantastisch uitzicht heb je hier. Hoe hoog is het? Vier, vijf? *loopt naar haar toe, bezwerend* Heb je nog meer ruimte, of is dit het.

agnes komt bestudeerd overeind Weet je eigenlijk nog wel hoe ik heet?

rob Jazeker. Maar anderszins: is er in het leven iets dat wij zeker weten? *staart haar aan*

agnes wipt kwiek van het bed, gewoontjes Ik heb je nu wel mee naar huis genomen...

rob Ho! Ik ben met je meegegaan. Gegaan welteverstaan.

agnes ongemeen fel Jongen! Ik heb je moeten wegslepen anders hadden ze je in elkaar geslagen! Je vroeg aan de barman: is de

keuken open? Jazeker, zegt die vriendelijk. O, zeg jij, gooi hem dan maar gauw dicht want het stinkt hier vreselijk.

rob Tja, ahum. Nou, dan eh, ga ik nu maar weer eens naar huis.

agnes Huis? Vertelde je me niet dat je je huis was uitgegooid en dat je niet meer wist waarheen te gaan? En ik maar medelijden hebben! Wat een goedkope truc!

Ze knoopt haar jurk hoog dicht.

rob Speculeren op de vrouwelijke instincten van verzorgen en bemoederen. Niets wekt bij een vrouw meer vertedering en hebzucht op dan hulpeloosheid. Een radeloze man, een gemakkelijke prooi. Ik heb gedronken om te vergeten. Te vergeten dat ik op straat ben gezet.

agnes *fronst...*

rob *gebaart naar het bed* Als je iemand iets wil verwijten, verwijt dan jezelf, dat je je niet kon beheersen. *wendt zich tot de zaal* Vrouwen hebben de macht. Zij regeren via de man die zij maken en breken naar haar goeddunken. De vrouw die tekeergaat tegen de man omdat die iets doet wat haar niet zint - hij probeert haar bijvoorbeeld te onderdrukken -, of laat wat haar zou zinnen - hij laat zich niets aan haar gelegen liggen -, zij is kwaad op haarzelve, omdat zij zich realiseert dat ze een fout heeft begaan bij het naar haar hand zetten van de man.

Ze zet hem nogal bruusk in een andere houding.

frederik *draaft op* Sorry dat ik even wat later ben maar ik dacht, ik zit er toch meestal het eerste uur voor lul bij, en...

bea Je zit er altijd voor lul bij.

frederik O.

bea Dat is toch je rol, lul.

frederik Zal ik dan maar gaan zitten, kut?

Hij neemt plaats achter het klavier, ostentatief sullig.

frederik Zoiets? Zit ik zo lullig genoeg? Mogelijkerwijs iets te scherp aangezet?

Ik weet niet...

Van Waarden komt triomfantelijk aanzetten met een affiche, wij lezen: EEN MOTREGEN van Bea Valkhof'.

bea Waarom sta ik niet ook apart nog als actrice vermeld?

van waarden Kan godverdomme de hele zaak zeker weer opnieuw naar de drukker! Alsof ik niks anders aan m'n kop heb.
moppert door

bea *erdoorheen* Je ziet maar dat je het voor elkaar krijgt want toevallig neem ik hier geen genoeg mee...!
enz.

Inmiddels is decorontwerper Jean Kardoes druk aan het heen en weer slepen van zetstukken, hij wordt daarbij gadegeslagen door een bedeesd hulpje; op een wenk van Jean duwen ze samen de schuine wand naar achteren.

bea Moet dat?

jean Jazeker, mevrouw Valkhof, dat moet.

bea Ik bedoel: moet dat uitgerekend nu?

jean Je bent nu toch met 'na de pauze' bezig? Dat filosofische gelul over de vereenzaamde mens in een uitzichtloze wereld.

Hij laat een zwarte lap over de wolkenlucht achter het raam rollen.

bea Als je dat per se zo zeggen wil, ja! Maar ik ben nu even bezig met tekstbehandeling, en dat decor...

jean Dat decor, dat doet er niet zo toe, dat...

bea Jean, iedereen...

jean Toevallig vind ik dat een decor meer is dan een min of meer geschikte achtergrond die hooguit de diepgang van de dialoog onderstreept.

bea Iedereen weet nou zo langzamerhand wel dat jij een geniale ontwerper bent, maar...

jean Maar?

bea Hè god, Frederik, hou alsjeblieft even op met dat gepiemel op de piano.

jean Kijk, ik weet precies wat ik doe en waarom ik dat doe.

bea Daar hebben we het nou vaak genoeg over gehad. We vullen elkaar toch uitstekend aan?

jean Goed zo. Dan ga ik nu verder met aanvullen. *roept naar boven*
Mag ik 43b?

stem Dit is 43b.

jean O. *bestudeert een lichtplan* Probeer dan 43c eens, ja?

stem Proberen, proberen. Zeg maar wat je hebben wil, dan kan je het krijgen. Wij zijn professionals, weetjewel.

rob Bea...

bea Ja? Sorry hoor, maar... *gebaart naar Jean*

van waarden Dan ga ik nu maar, want ik heb nog verrotte veel te doen.

bea *afwezig* Goed.

Van Waarden vertrekt, Jean en z'n assistent doen onduidelijke dingen, Frederik staart voor zich uit, Rob heeft plaatsgenomen op de voorgrond, Bea trekt een zetstuk bij, gaat naast hem zitten en laat het hoofd hangen.

rob Ik blijf problemen houden met die tekst.

Ik krijg het gewoon niet uit m'n bek. Ik sta me daar toch een partij vrouwonvriendelijke taal uit te braken.

bea Het is toch een rol! Jezus Christus, wat is dat daar voor school in Maastricht. Luister nou eens, schat. Als je nou op het toneel iemand overhoop moet steken...

rob Die steek ik dan toch niet echt neer!

bea Dat lijkt mij inderdaad een iets te ver gaande spelopvatting.

rob Maar die vreselijke teksten spreek ik wel echt uit.

bea Jij zegt die vreselijke dingen niet. Die jongen die jij speelt, die zegt die vreselijke teksten.

rob Dus je vindt het zelf dus ook vreselijke teksten.

bea *vermoeid* Hoe dan ook, want daar gaat het om, de jongen die jij speelt, die door jou gespeeld wordt, die zegt die eh vreselijke dingen.

rob Maar ik ook, ondertussen.

bea Hoe wou jij dat anders aanpakken, dan. Enne, als jij het niet wil doen, zal iemand anders ervoor moeten opdraaien.

rob Waarom schrijf jij, als vrouw zal ik maar zeggen, van die eh nouja, teksten die, waar, eh, die, de vrouwenbeweging je vast niet in dank zal afnemen.

bea A. schrijf ik niet als vrouw maar als mens, en ten tweede schrijf ik niet voor de vrouwenbeweging en C. waarom zou uitgerekend een vrouw geen vrouwonvriendelijk teksten mogen afscheiden.

Stilte.

bea *vervolg* Dat mannenpatent beschouw ik als verlopen.

rob Maar wat beweegt je dan om zo'n jongen te willen neerzetten.

Ik bedoel, je hoeft mij de functie van de rotzak niet uit te leggen, maar...

bea Maar wat.

rob Wat heb je ermee voor. Waarom...

bea Waarom worden er überhaupt toneelstukken geschreven, weet jij dat? *theatraal* Waarom leven wij! Ofzo.

rob Vraag ik mij vaak genoeg af.

In een opwelling omhelst ze hem, ze vrijen wat, mooi licht concentreert zich op het kozende paar, een vleugje romantische muziek waart rond. Frederik wipt van z'n kruk en komt op hen af, hij tikt haar op een blote schouder, ze schrikt op. De muziek stopt abrupt en het licht wordt weer als voorheen.

frederik *formeel* Ik kan hiervan niets vinden in mijn script. *bladert* Welke bladzijde betreft dit?

bea Frederik, rot even op.

frederik Misschien word ik wel geacht hier ergens in te vallen, weet ik veel.

Met een daverende klap valt een grote spot vlak naast de pianokruk.

stem Sorry!

Het werklucht floept aan. Een man, in wie wij de heer Kogel menen te herkennen, komt applaudisserend op, in zijn kielzog een vrouw die sprekend lijkt op mevrouw Kogel-Verrips; zij maakt, geroutineerd omspringend met een motordrive-camera een serie opnamen van Bea en Rob.

frederik Moet je kijken! Als ik niet toevallig naar jullie toegelopen was had ik die spot op mijn harses gehad!

bea Als als als.

hr. kogel Als de hemel naar beneden komt hebben we allemaal een blauwe hoed, haha! Bert van Woensel, journalist. Maar u kent mij vast veel beter in mijn hoedanigheid van presentator en gangmaker van Sliep Uit.

allen ?

bert Sliep Uit! Met de verborgen camera! Het programma met de grootste kijkdichtheid en waardering ever.

bea So what.

frederik *nog steeds ontdaan* Als ik niet naar jullie toegelopen was was ik hartstikke dood geweest!

rob Waarom loop je dan ook naar ons toe? Ik bedoel...

bea En wat kan ik daar aan doen? Ga boven klagen.

bert Mag ik even de voorstelling onderbreken? Wij maken nu even een paar kekke foto's, ja? O sorry, dit is Wendela Haring, begenadigd fotografe, tevens zo nu en dan mijn medewerkster in het televisaire vlak, hè Wendy? *begrabbelt haar even* Ik mag Wendy zeggen.

wendela Toe Bert, hou even op zeg.

bert We hebben laatst nog samen een echtpaar gedaan dat zonder te betalen uit een poepsjiek restaurant vertrekt, vast wel gezien. Die ober giftig, consternatie, vechten geblazen, de hele rambam, en wij maar stiekem filmen, haha! Die ober niet meer tot bedaren te brengen, bleef kwaad. We hadden hem vantevoren moeten inlichten, dan had ie best willen meewerken, zegt die sukkel, ze begrijpen er ook geen mallemoer van. Evengoed kreegtie na de uitzending meteen wel een rol aangeboden in een gloednieuwe Tros-serie, zo zie je maar weer wat het medium televisie voor een invloed kan hebben. Ik mij meteen maar als z'n manager opgeworpen want die leipgozer wou het zo wel voor nop doen, nou verdient ie nog een aardige grijpstuiver en ik steek ook nog een procentje of wat in m'n zak, ja, niet dan, zo is het toch?

Twee koordames (Baps van Bentum en Gea Hof) zijn inmiddels op het toneel verschenen, ze luisteren vol belangstelling naar Berts snelle babbel. Rob heeft zich afgewend en staart mistroostig uit het uitzichtloze raam.

Frederik accepteert een sigaretje van Bert die hem vervolgens een vuurtje presenteert met een aansteker in de vorm van een pistool.
wendela *tegen Frederik* Blijf even staan zo! *neemt een razendsnelle serie foto's* Heel goed.

bea Moet u horen, meneer van Woensel of hoe u heten mag...

bert Een ding moet je goed begrijpen: die televisie doe ik uitsluitend en alleen maar voor me lol, als ik er niet zo'n lol in had zou ik er zo mee nokken, al kwamen ze op hun blote knieën smeken of ik alsjeblijft wou doorgaan, want tenslotte heeft ondergetekende er wel eventjes voor gezorgd dat Sliep Uit naar

eenzame tophoogte is gestegen, zei hij terecht geheel onbescheiden. Maar het blijft voor mij een side-kick, want in wezen ben ik, zei de gek, een serieuze journalist, dat is en blijft mijn stiel. En in die hoedanigheid ben ik thans tot u gekomen voor een informatieve babbel.

bea Mag ik ook even wat zeggen.

bert Wie mag ik wel zijn dat ik over zo'n bescheiden verzoek van een liefvallige jongedame afwijzend zou beschikken? Sterker nog, ik heb mij speciaal naar deze kunsttempel gerept om uit uw welgevormde mond te mogen vernemen het wat en hoe van dit totaalmuziektheaterprogramma, want zo dienen wij het onderhavige project, zoals een toneelstukkie tegenwoordig moet heten, toch te betitelen, of zie ik dat verkeerd, dan volgaarne uw commentaar:

rob *draait zich om Godverdomme... loopt naar voren*

bert Dat wil zeggen: u bent toch de Bea Valkhof, of zie ik dat verkeerd.

bea Ja, en wij zitten middenin een repetitie.

bert Begrijp ik.

baps Mag ik even tussendoor? *tegen Bea* Als wij *doelt mede op Gea* hier vanmiddag niet meer echt nodig zijn zouden wij graag nu weggaan.

bea Zijn we nou aan het repeteren of niet?

gea Je bent nu toch bezig journalisten te woord te staan? En los daarvan, gistermiddag zijn wij ook de hele middag niet meer aan de beurt geweest.

baps Bovendien kennen wij onze zangpartijtjes nu echt wel. Je kan iets ook doodrepeteren. Bij de grote doorloop zijn we natuurlijk weer van de partij, maar voorlopig ben je toch bezig met in allerlei onderonsjes de puntjes op de i te zetten.

rob *verward* Ik zou graag ook even weg...

gea *smalend* Puntjes op de i, puntjes op de i, als dat geflikflooi van jullie *doelt op Bea en Rob* iets met je stuk te maken heeft dan heb je dat er wel vandaag nog bijgeschreven.

bert Geflikflooi? Ik vond het juist een heel ontroerend tafereel. Mag ik eens vragen, hebben jullie misschien ook in het echt samen wat?

rob *valt uit* Dat gaat u geen reet aan! En als u ook maar iets over mij durft te schrijven in uw flutblad dan klaag ik u aan, want ik heb al twee maanden een uitstekende relatie met mijn vaste vriendin en die studeert rechten, denk daar goed om! *tegen Bea* En ik ga nu naar haar toe.

bea Wacht nou even, wacht nou even, meneer van Woensel, waar schrijft u precies voor?

bert Ik ben freelance en een leuk stukkie over jullie gedoe hier douw ik zo ergens weg, makkelijk zat, maak je daar geen zorgen over.

bea Ik weet niet of u nu op zo'n erg geschikt moment komt.

bert Moet u goed horen: ik heb dat duidelijk afgesproken met Van Waarden en die zal daar wel meer over te vertellen hebben dan u want u bent tenslotte alleen maar de schrijfster.

jean *sleept een zetstuk aan* En de regisseuse.

rob En ze speelt er ook nog een beduidende rol in.

bea En waar is Kitty eigenlijk?

gea Kitty moest vandaag naar therapie, dus die kon sowieso niet.
wendela Ach.

baps Dus om nou met z'n tweeën die driestemmige koortjes door te nemen dat heeft toch weinig zin?

gea Laat ik eerlijk wezen, wij zijn vanmorgen gebeld voor een platenschnabbel, daar moeten we dan wel nu naartoe anders heeft het geen zin meer. *onder het weggaan* Morgenvroeg om tien uur staan we weer voor je klaar, okay?

Frederik beukt een aantal afgrijselijke akkoorden op de piano.

frederik Gaan we nog door met repeteren of hoe zit dat!

wendela Ik heb foto's zat zo, hoort Bertje... *maakt nog een reeks*

bert *gekwetst* Ik weet het goed gemaakt. Mijn leven hangt niet af van een verhaaltje over een toneelstukkie getiteld 'Een Motregen' door ene Bea Valkhof. Ik ben daarover nadrukkelijk benaderd door Van Waarden en ik wil dat met alle plezier hier of daar slijten. Maar als jullie te sjiek zijn om een goeie write-up niet naar behoren te schatten, mij best.

frederik Sodemieter toch op met je goedkope praatjes. Jij en je soort zijn toch te stom om iets te begrijpen van waar wij mee bezig zijn, dus hoe wou jij ooit iets over ons schrijven wat er ook maar een beetje toe doet, krijg toch het lazerus, weetjewel.

bert Dat zal ik volgaarne quoten, meneer eh...

wendela Frederik Bonselman, componist en speelt zelf ook mee.

Ze maakt een foto van de boze toondichter.

bert ...want ik zal toch een stukkie moeten schrijven omdat ik dat nu eenmaal hier en daar beloofd heb. Ik ga nu naar dat oubollige bruine toneelartiestencafé hiernaast teneinde een goudgele rakker

te vatten, een licht alcoholische versnapering kan ik wel gebruiken na die partij hoogdravend artistiek gelul. *speciaal tegen Bea* Mocht u zich bedenken, ik blijf daar ongeveer een kwartier zitten. Misschien dat we daar even onze agenda's naast elkaar kunnen leggen en een datum prikken.

Hij verdwijnt met Wendela via de zaal. Stilte.

rob Ik eh wou even naar huis, om Betty op te vangen. Om haar te troosten als ze gezakt, of haar te feliciteren als ze geslaagd mocht zijn.

bea Kan je niet opbellen.

rob Ik wil ook nog even het raam dichttimmeren. Ik ben vanmorgen zomaar weggerend om op tijd te kunnen repeteren, alles is natuurlijk nat van de naarbinnengeslagen regen. En bovendien hebben wij geen telefoon.

Frederik komt er bij staan.

min of meer tegen Frederik Toen ik die Mr. E. F. van Beurden met dat malle wijf naar buiten zag komen heb ik de resten van ons raam bij de vuilnisbak gezet en nog eens mijn excuses gemaakt aan die mevrouw met die kinderwagen.

frederik Zal je maar gebeuren dat je als baby in je kinderwagen wordt verpletterd door een neerstortend raamkozijn. Dan kan je toch niet echt zeggen dat je veel van de wereld hebt gezien, of dat je veel kansen hebt gehad in je leven. *loopt naar z'n piano*
Opkomst van in regenjas gehulde vrouw met kinderwagen met kapotte kap. Jean en Flip verzorgen razendsnel een nader te bepalen changement, e.e.a. in samenhang met een andere lichtstand. Bea neemt plaats op de voorste rij in de zaal.

vrouw En ik neem nooit deze route, ik ga altijd door het plantsoen!
Maar dat komt, ik wil vanmorgen even naar Scheltinga om nieuwe gordijnen uit te zoeken voor de eetkamer, want wat er nu hangt, dat kan echt niet meer, die zijn nog van m'n moeder en die had ze van de burens. Kunt u nagaan hoe arm wij het vroeger hadden, maar ja, mijn vader kon niks en vroeger kreeg je dan ook geen geld, dus hij had alle tijd om zich flink uit te leven op mijn arme moeder, een flink en mooi mens overigens, dus op het laatst had ons gezin twaalf kinderen, ik ben de laatste, als je dat mongooltje na mij niet meerekent. Toch zijn alle kinderen verder nog redelijk goed terechtgekomen, m'n oudste zuster heeft het zelfs tot burgemeestersvrouw geschopt en mijn broertje Jaap die net boven mij zit is via een miljonair dochter opgeklimmen tot directeur van een baggerbedrijf dat net is opgekocht door een Amerikaans levensmiddelenconcern lees ik vanmorgen net in de krant, dus hoe dat nou verder moet. Mijn eerste man zat ook in de kruidenierswaren, maar dan met een gewoon winkeltje, hij heeft zichzelf van kant gemaakt toen hij niet meer tegen de concurrentie van Albert Heijn opkon. Dat heeft onze oudste dochter erg aangegrepen, ze is inmiddels gescheiden en werkt nu op een afkickboerderij. Ik ben opnieuw getrouwd, mijn man is deurwaarder en dit *gebaart naar de kinderwagen* is onze tweede, ik moet er niet aan denken als hem wat overkomen zou zijn, dit is onze enige zoon want de oudste is een dochter, die zit op ballet.

rob Alles is gelukkig goed afgelopen. Die kapotte kap zal ik vergoeden.

vrouw Maar normaal neem ik dus nooit deze route!

rob Als u hier niet langsgekomen was, waar het tenslotte nog niet goed afgelopen is...

vrouw Normaal steek ik af door het plantsoen!

rob ...dan was u daar misschien wel omvergereden door een dronken automobilist.

vrouw 's Morgens om half tien?

rob Nou, echte alcoholisten kunnen hem nog wel vroeger al helemaal om hebben.

vrouw Maar er mogen helemaal geen auto's in het plantsoen.

rob Net of zo'n dronken kerel zich daar iets van aantrekt!

vrouw En hebben ze 'm aangehouden?

rob Eh, weet ik niet. Vindt u het heel erg als ik er nu vandoor ga?

vrouw Fijn even met u gepraat te hebben. *ze maakt aanstalten*

rob Enne, succes met uw gordijnen.

vrouw Ja! En u ook succes, met uw eh...

rob Ik moet repeteren. Ik zit in een toneelstuk.

frederik *na een riedel op de piano* Ja zeg, kunnen we verder repeteren?

De vrouw haalt haar schouders op en verdwijnt.

flip Moet de piano eigenlijk nog in een andere kleur gespoten?

bea *springt het toneel op* Ben je nou gek, die is gehoord!

jean Als die piano niet paars wordt gespoten, dan kap ik ermee. Is toch geen gezicht, die witte bak, knalt er helemaal uit.

bea Zet je er toch wat minder licht op.

frederik Hoe moet ik dan mijn partijtjes lezen?

bea Je doet het vanaf de première toch zeker wel uit je hoofd.

frederik Absoluut uitgesloten. Dit is zeer gecompliceerde muziek, vol ingewikkelde clusters en harmonische verschuivingen, verborgen structuren en noem maar op waarmee ik je niet zal lastig vallen. Qua complexiteit is jouw tekst daarbij vergeleken een rijmpje van Annie M.G. Schmidt.

rob Uiteindelijk klinkt het alsof je er maar wat op lostimmert.

frederik Geldt het in het vak van acteur, Robert, niet als een geweldig compliment wanneer men ten aanzien van wat hij staat te doen zegt dat het lijkt alsof alles zomaar in hem opwelt? Dat het publiek er helemaal niet meer aan denkt te doen te hebben met ruim vantevoren gewikte en gewogen, ja zelfs berekende zinsneden en strenge bewegingsvoorschriften? En, beste Rob, als het werkelijk zo zou zijn dat ik er maar wat op lostimmer hoe is het dan mogelijk dat ik avond aan avond hetzelfde muziekpatroon kan opleveren?

rob Och is dat nu zo belangwekkend? En wie zal dat opmerken? Zal er iemand te vinden zijn die een voorstelling van ons meer dan één keer wil meemaken?

flip Als de piano, hè, als die nou gewoon wit blijft, denk je dan niet dat iedereen zal denken dat dat de bedoeling is? Dan zijn daarmee toch alle problemen opgelost?

bea We gaan verder op bladzijde 60. Waar is iedereen? Het wordt vast een groot succes, want *richt zich tot de zaal, spreidt teatraal de armen uit* in gedachten zie ik die hele zaal al vol publiek zitten...

Prompt schuiven de gordijnen dicht.

Set G - gedeelte geluidsopnamestudio

Een studiohulpje stelt microfoons op voor de gesloten gordijnen, en situeert nog wat andere spullen die een opnamestudio suggereren. Kitty Kaldewey wipt op van rechts en stelt zich op achter een microfoon. Onder oorverdovend gekniers van een terugspoelende tape rent Volkert Spitsbergen, gewapend met een gitaar, via het middenpad door de zaal naar voren, pakt een kruk en installeert zich achter de middelste microfoon, zet een koptelefoon op.

stem Waar blijven nou die twee anderen, godverdomme! We gaan het nu opnemen, dan moet jij die twee andere stemmen daarna nog maar indubben, Kitty! Hallo, versta je mij?

kitty Jajajaja.

stem Hallo! Kun je mij verstaan?

kitty *geërgerd* Jaaaa!

stem Daar gaat ie dan. Begin maar, Volkert.

Volkert geeft geen sjoege.

stem Volkert! O shit... *gekraak*; Volkert gooit als door de bliksem getroffen zijn koptelefoon af.

stem Sorry, mijn fout.

Baps en Gea stuiven op, met hun jassen nog aan gaan ze naast Kitty bij de microfoon staan, de drie dames zetten nu ook een

headset op. Volkert speelt gitaar en zingt een ballade-achtig lied, de dames vallen hem bij met back-vocals, een prachtig orkestarrangement maakt de zaak rond.

volkert

Het is begonnen in de kinderwagen
Daar woelde ik mij altijd bloot
Hoe ik dat weet dat moet u mij niet vragen
maar ik voel dat ik daar toen al van genoot
En als kleuter heb ik vaak bedongen
dat ze keken bij het doen van mijn plas
en als ze zeiden 'Je bent een malle jongen'
dan was ik toch zo in mijn sas

'k Ben nu een man, 't is niet meer zo eenvoudig
Als 'k nu betrapt word ben 'k er gloeiend bij
Wat men toen leuk vond heet nu ziek'lijk en misdadig
mijn leven is niet langer vrij en blij
'k Zal u vertellen, als u het nog niet wist:
ik ben zo'n vreeslijke, ongeneeslijke
exhibitionist...

Ze noemen mij een potloodventer
een vreemde vuile viezerik
Het is een lust en een last en je bent er
zomaar niet mee klaar dat verzeker ik je maar
ik kan het doodgewoon niet laten
het is voor mij de allergrootste kick

en het is lekkerder naarmate
ze harder schrikken van mijn blote pik

Mijn ouders ontvangen visite
Ik klim uit mijn kinderbed
Dat wordt weer fijn genieten
Mijn wangen gloeien van de pret
In mijn pyama kom ik de kamer binnenlopen
en ik kruip bij de dames op schoot
Mijn pyamabroek valt zomaar open
en o wat wordt mijn piemeltje mooi groot

'k Ben nu een man, 't is niet meer zo eenvoudig
Als 'k nu betrapt word ben 'k er gloeiend bij
Wat men toen leuk vond heet nu ziek'lijk en misdadig
mijn leven is niet langer vrij en blij
'k Zal u vertellen, als u het nog niet wist:
ik ben zo'n vreeslijke, ongeneeslijke
exhibitionist...

Ze noemen mij een potloodventer
een vreemde vuile viezerik
Het is een lust en een last en je bent er
zomaar niet mee klaar dat verzeker ik je
maar
ik kan het doodgewoon niet laten

het is voor mij de allergrootste kick
en het is lekkerder naarmate
ze harder schrikken van mijn blote pik

Ik laat mijn pikkie zien op het schoolplein
met gymnastiek verlies ik mijn broek

'k Kan met gemak de beste van de klas zijn
maar ik sta meestal in de hoek
Als ik ook daar een show ga geven
wordt mijn gedrag niet langer geduld
en ik word van school naar school gedreven
'k Vind het best wel leuk, al dat tumult

'k Ben nu een man, 't is niet meer zo eenvoudig
Als 'k nu betrapt word ben 'k er gloeiend bij
Wat men toen leuk vond heet nu ziek'lijk en misdadig
mijn leven is niet langer vrij en blij
'k Zal u vertellen, als u het nog niet wist:
ik ben zo'n vreeslijke, ongeneeslijke
exhibitionist...

Ze noemen mij een potloodventer
een vreemde vuile viezerik
Het is een lust en een last en je bent er

zomaar niet mee klaar dat verzeker ik je
maar
ik kan het doodgewoon niet laten
het is voor mij de allergrootste kick
en het is lekkerder naarmate
ze harder schrikken van mijn blote pik

Als ik terugdenk aan die jaren
op al die scholen, was 't toch een fijne tijd
ze vonden mij dan wel een rare
maar 'k had mijn vrijheid en die ben 'k nu kwijt

Nu word ik opgejaagd en opgesloten
't Ben een gevaar! Maar doe ik iemand kwaad?
Waarom toch word ik uitgestoten
O ik weet mij soms geen raad...

Ze noemen mij een potloodventer
een vreemde vuile viezerik
Het is een lust en een last en je bent er
zomaar niet mee klaar dat verzeker ik je
maar
ik kan het doodgewoon niet laten
het is voor mij de allergrootste kick
en het is lekkerder naarmate
ze harder schrikken van mijn blote pik

In de instrumentale uitklank van de song komt Volkert van zijn kruk af, maakt vervolgens de zangeressen aan het schrikken door - plotseling zijn jas open te gooien.

stem *verveeld* 't Staat er op. Te gek. Moeten jullie het hier nog even horen, of geloven jullie het wel.

volkert Ik wil het anders gerust nog een keertje overdoen, is geen punt.

stem Zou je wel willen, hè, vuile viezerik! Kom nou maar eerst hier even luisteren, volgens mij moet het 'm zijn, ik denk niet dat het er beter op kan worden.

Het kwartet verdwijnt via het middenpad, de studiohulp ruimt de boel op, dan gaan de gordijnen open.

Set H - conferentiekamer

Een grote glimmende tafel, waaromheen een gepast aantal stoelen. Rob Stansen, gekleed in een keurig donkerblauw pak, komt binnen, hij kijkt op zijn horloge, loopt wat rond, probeert een paar stoelen, blijft ergens zitten, trommelt met zijn vingers op het tafelblad. Hij staat weer op. Daar is Betty van Kuyk, aangekleed als koffiemeisje.

betty Nou zeg, jij bent rijkelijk vroeg. Wordt het eigenlijk laat vanavond?

rob Vroeg?

betty Ja.

rob O.

Hij lacht schaapachtig.

betty Of laat.

rob Vroeg of laat. Eh?

betty Nee, ik vroeg aan je, wordt het vroeg vanavond. Nee, ik zei: wat ben je vroeg en ik vroeg...

rob Of ik ben vroeg, of zij zijn laat. *kijkt op zijn horloge* Ik ben aan de vroege kant, mag je wel zeggen.

betty Wil je vast een kop koffie dan?

rob Eh... Wat zal ik doen?

betty Nou, ik doe het wel, hoor. Ja, het hoeft niet. Maar ik dacht, misschien heb je er wel zin in. 't Is nu nog lekker vers. Ja?

rob Graag dan maar.

Ze kijkt hem opgetogen aan.

betty O, maar dan moet ik het even inschenken.

rob Dat begrijp ik.

Hij kijkt haar geamuseerd na. Even later komt ze aanzetten met twee kopjes koffie.

betty Zo...

Ze gaan er gezellig bij zitten.

rob Ik eh...

betty Waar was je nou de vorige keer?

rob Toen was ik er niet, nee.

Ze kijkt hem aan met een blik die vraagt om verklaring.

rob *roert flink in zijn koffie* Ik hoef niet alle vergaderingen bij te wonen. Ik bedoel, ik hoor er eigenlijk nog niet echt bij. Een soort stage loop ik, zeg maar. Ik ben niet verplicht er elke maand bij te zijn. Dat maak ik zelf uit.

betty Zit je nog op Nijenrode dan dus ofzo?

rob Hoezo? Nee, dat is nu afgelopen. Ben ik mee klaar dus.

betty Gefeliciteerd.

rob Maar hoe zit het nou met jou?

betty Gewoon. Lekker wel. Maar ik ben voorlopig dus nog wel even bezig. Net weer gezakt voor een tentamen, schiet dus lekker op. Oud Vaderlands Recht. *walgt* Dat is ook zo saai. Vind ik tenminste. Maar ja, 't hoort erbij.

rob Tja. Eh, woon je nog steeds op die zolderkamer, vijfhoog?

betty Vierhoog. Jaja. Zeg die Van Waarden, hè...

rob 't Is daarmee?

betty Dat is toch eigenlijk jouw baas. Of zie ik dat verkeerd.

rob Baas, baas... Zo zie ik dat niet.

betty O nou, in ieder geval vind ik dat een ontzettend vervelende man.

rob O ja?

betty Ik bedoel, hoe die tegen mij doet...

rob Wat dan.

betty Tegen iedereen trouwens.

rob Ach, 't is een man met enorme capaciteiten, voor de hele bedrijfstak. Hij heeft niet alleen óns bedrijf er weer bovenop geholpen, maar - met behoud van onze concurrentiepositie uiteraard - voor een geweldige opleving in onze toch conjunctuurgevoelige sector gezorgd, en stabilisatie en consolidatie. En dat is heel knap hoor, om dat te bereiken in een complex concern als dit.

betty Dat wil ik allemaal best geloven, maar toch vind ik die hele Van Waarden een misselijke vent.

Van Waarden komt juist binnen, legt een aktetas op tafel.

van waarden Zo, vindt u dat, juffrouw Van Kuyk. U vindt mij een misselijke vent. Hm.

betty *in de war* Eh...

rob Hahahahahahaha! Dacht u dat we het over u hadden? Da's een goeie, hahaha. Ze had het over van Paarden, met een P. Dat is haar huisbaas. Die weigert haar kapotte dakgoot te laten vervangen. Levensgevaarlijk. Wacht zeker tot het hele zaakje een keer naar

beneden komt, moet zeker eerst een ongeluk gebeuren, eerder gelooft ie het niet.

van waarden Misselijk.

rob Ja.

betty Wilt u ook koffie, meneer Van Paarden? Eh Van Waarden.

van waarden Nee. Of ja. Dat wil zeggen, niet dadelijk. Ja doe toch maar.

Betty maakt zich uit de voeten.

van waarden *Betty nakijkend, tegen Rob* Je bent goed op de hoogte.

rob Ik?

van waarden Met de huiselijke omstandigheden van de koffiejuffrouw. Maar ach, een goede band met het gewone volk kan nooit kwaad, zeg ik altijd maar.

rob ?

van waarden Grapje. Tegenwoordig kan je zoiets met goed fatsoen niet meer in ernst zeggen. Leuk fris ding trouwens.

rob Ze studeert rechten. Ze doet dit hier alleen maar om haar studie te bekostigen. Ze wil advocate worden.

van waarden Kijk eens aan, dat weet je ook allemaal al. Advocaat, tja, heb ik vroeger ook willen worden. Maar 't is uitgedraaid op economie. En nou zit ik hier. Ach ja, we willen zoveel. Maar 't gaat uiteindelijk toch zoals het gaat, nietwaar. Heel leuk hoor, om van alles te willen, maar uiteindelijk heb je niks te vertellen. Ken je dat liedje van Doris Day?

zingt

Que sera sera,
whatever will be, will be,
the future, not I will see,
que sera sera,
what will be will be!

Hij slaat ten besluite een roffeltje op het tafelblad. Tijdens zijn zang is mevrouw de Vries binnen gekomen, ze trekt haar wenkbrauwen op.

van waarden Bent u met me eens, mevrouw de Vries, zo is het toch? Goedenavond, wilt u koffie? Just go and get it, haha! Nee hoor, het koffiemeisje is net even weg, zal er zo wel weer aankomen.

mevrouw de vries U bent in een jolige bui, mag ik wel zeggen, meneer van Waarden.

van waarden Ja leuk hè, moet u ook eens proberen.

Mevrouw de Vries haalt haar schouders op en verdiept zich in haar meegebrachte papieren.

van waarden Kijk, het is natuurlijk een raar mens...

Mevrouw de Vries kijkt op.

van waarden We hebben het over Doris Day, hoor. Maar in zo'n liedje verraadt zij haar hollandse afkomst. Want ze is van Nede4rlandse komaf, die Doris Day, wist jij dat?

rob Nee.

van waarden Maar het is wel zo, jawel.

rob Ik weet helemaal niet eens wie u precies bedoelt.

van waarden O.

rob Maar ik ben het in geen geval met haar eens. Een mens kan wel degelijk invloed uitoefenen op zijn eigen toekomst.

van waarden Dat denk jij maar.

rob Denkt u dan van niet?

van waarden Dat denk ik niet alleen, ik weet het ook. Menselijke vrijheid, dat is een illusie. Of geloof jij soms ook niet in de onontkoombare wetten van oorzaak en gevolg. Alles heeft toch een oorzaak, met me eens?

rob Jawel...

van waarden Welnu, daarmee ligt alles wat gebeurt en gebeuren gaat vast. Denk daar maar eens over na.

Betty komt binnen met koffie, ze glijdt uit en maakt een reuzesmak.

rob Jezus! Wat doe je!

Hij springt op en helpt haar overeind.

betty Auauau.

rob Heb je je bezeerd? Hoe kwam dat nou.

betty Niks. Weet ik niet. 't Gaat wel. Godverdorie. Sorry. Ik haal even nieuwe koffie.

van waarden Neem dan meteen ook een koffie voor mevrouw de Vries mee, ja?

rob *kijk haar na* Gaat het wel?

van waarden Tuurlijk joh. Is een hele flinke meid. Kijk, dat het meisje kwam te vallen lag besloten in de combinatie van een aantal factoren: A. een spekglad geboende vloer, B. haar weliswaar elegante, doch in feite uiterst onpraktisch schoeisel, C. het feit dat ik haar vraag of ik koffie wilde met 'ja' heb beantwoord en nog zo

wat. Waarom die vloer hier zo krankzinnig glad is geboend daaraan ligt weer een ander, daaraan voorafgaand feit ten grondslag, of liever, die gladheid is veroorzaakt door iets, een combinatie van ietsen; dat geldt evenzo voor Betty's modebewuste schoenkeuze, en zo zit het ook met de omstandigheid dat ik haar vraag of ik koffie wilde met 'ja' heb beantwoord.

Mevrouw de Vries kijkt spreker bezorgd aan.

van waarden *vervolgt* En daarachter liggen weer gebeurtenissen, enzovoorts...

rob Daarvoor bedoelt u.

van waarden In de tijd gezien, ja; ik bedoel met 'daarachter' 'daaraan voorafgaand' in de zin van 'veroorzaakt door'. Zo kan je teruggaan ad infinitum. Ergo, alles - luister nou even - alles wat ons nu nog staat te gebeuren ligt vast, is voorbestemd.

rob Neeneenee. Alles heeft een oorzaak, tuurlijk. Maar kijk nou eens: *pakt een schoteltje* Als ik dit nu loslaat...

Hij laat het schoteltje op de grond in scherven uiteenvallen.

...dan ge beurt er dat. *wijst op de scherven*

Mevrouw de Vries schudt haar hoofd.

rob In principe is zelfs vantevoren precies te bepalen hoe de schervenformatie zal uitvallen. De valafstand, het gewicht, wrijving tussen vloeroppervlak en aardewerk, eh, noem maar op, al die gegevens zijn te betrekken in een berekening...

van waarden Nou dan.

rob Maar! Ik had het schoteltje ook niet kunnen laten vallen. Ik hoefde het niet per se in stukken te laten vallen.

mevrouw de vries *kattig* Waarom doet u het dan. Waar is dat goed voor.

rob *tegen mevrouw de Vries* Daarmee wil ik illustreren...

van waarden *interrumpeert* Waarom wil je dat illustreren.

rob Eh omdat...

van waarden Jij denkt dat jouw wil om met het kapotgooien van een schoteltje aan te tonen dat je dat ook had kunnen laten, een vrije wil is?

rob Tuurlijk vrije wil. Ik had het toch ook kunnen laten?

van waarden Nee. je hebt het immers stukgegooid.

rob Omdat ik dat wou!

van waarden En dat je dat wou, meneertje, jouw wil om dat *wijst op de scherven* te doen is veroorzaakt door ons gesprek dat daaraan voorafging. En dat gesprek is op gang gekomen door de val van juffrouw Van Kuyk -

Die zet juist een kopje koffie voor Van Waarden neer.

van waarden Dank je wel schat - en hoe die val tot stand kwam heb ik daarnet al behandeld.

rob Ja, zo lust ik er nog wel eentje.

van waarden Da's een verdomd goed idee. Barman, schenk nog eens in. *tegen Betty* Nee, zonder gekheid, ik wil al wel een glaasje erbij, 't bekende recept.

Betty schijnt het te begrijpen en gaat op weg.

De heer J. Bruinsma verschijnt ten tonele, aan zijn terloopse begroeting wordt door Rob en Van Waarden volledig voorbijgegaan, daarentegen beantwoordt mevrouw de Vries Bruinsma's gemompelde formaliteit met geforceerde uitbundigheid.

rob Maar wat gaan wij hier vanavond dan zitten doen! Als alles wat er gebeuren gaat dan toch al onontkoombaar vastligt, wat zullen we dan nog iedere maand vergaderen?

van waarden Om erachter te komen wat er zoal precies vastligt, ventje.

rob *draaft door* Waarom zitten we hier dan beleidlijnen uit te stippelen, uit te rekenen wat voor consequenties bepaalde stappen voor onze marktposities hebben, als we bijvoorbeeld *slaat een map open* waar we het vanavond over gaan hebben, of we Globaflex International zullen overnemen, of althans een bod op doen, of niet?

van waarden Stel dat wij vanavond besluiten Globaflex inderdaad over te nemen, waar ik trouwens geen voorstander van ben...

rob O nee?

van waarden *vervolgt* ...maar dat terzijde. Maar als we vanavond in die zin tot een principebesluit zouden komen, dan kunnen we achteraf precies zien hoe dat besluit tot stand gekomen is.

Mevrouw de Vries gaat dat allemaal keurig voor ons opschrijven.

Mevrouw de Vries is inmiddels aan het smoezen met de heer

Bruinsma, Betty staat erbij en informeert naar de wenselijkheid van een kopje koffie.

van waarden Kijk jongeman, dat ik nu op dit moment nog niet weet waar het op zal uitdraaien, dat betekent nog niet... Ik weet trouwens wel waar het op zal uitdraaien, want overname van Globaflex gaat niet door want ik ben er tegen...

bruinsma Maar maar maar wat is dat nou? Daar gaan we vanavond nou toch juist uitgebreid over praten? Als nu al vaststaat dat het niet doorgaat, waar moeten we het dan nog over hebben?

van waarden Och here, er staat nog wel het een en ander op de agenda, maak je geen zorgen dat je vanavond vroeg thuis zal zijn, Bruinsma.

Bruinsma maakt tegenover mevrouw de Vries een gebaar dat uitdrukt dat hij niet denkt dat het vanavond nog van een serieuze bespreking zal komen, hetgeen hij ook weer niet zo erg schijnt te vinden.

van waarden *verder tegen Bruinsma* Dus doe nou maar even kalm aan, de vergadering is trouwens nog helemaal niet eens begonnen. Waarom zijn we hier eigenlijk zo vroeg? Ik had gehoopt om hier voor de vergadering nog even een tijdje in m'n eentje te kunnen mijmeren, zitten we nu al met de halve club bijeen, wat mag daarvan de reden zijn?

Betty zet een glaasje cognac voor Van Waarden neer, loopt met koffie door naar De Vries en Bruinsma; daar zullen we Van Kampen ook hebben, hij laat zich een eind verderop in een stoel zakken, slaat Het Financiële Dagblad open.

mevrouw de vries Ik ben altijd graag een beetje bijtijds, dat weet u wel meneer van Waarden.

van waarden Dat stel ik ook heel erg op prijs, dat weet u ook wel, mevrouw de Vries. *wendt zich weer tot Rob* Moet je horen jij, jij bent een jonge jongen, jij vindt het toch ook onzin om schuilkelders tegen atoombommen te bouwen?

betty Omdat het onzin is te denken dat zo'n kelder voldoende bescherming zou bieden tegen een echte atoomaanval. En omdat het onzedelijk is om uit puur winstbejag het voor te stellen alsof we met zulke kelders werkelijk een kans zouden maken om te overleven. En omdat...

Van Waarden breekt haar af met een gebaar dat aangeeft dat zij er zich niet mee moet bemoeien, en dat zij hem beter nog eens kan inschenken.

rob Precies.

van waarden Maar ik zie het zo: dan heb je zo'n dure schuilkelder en dan zal je net zien dat je zo'n bom op je kop krijgt als je nietsvermoedend op een mooie zomeravond, in je pittoreske prieeltje in je achtertuin - vlak naast de ingang van je dure kelder - met een mooie dame een leuke wip ligt te maken.

Betty schenkt hem juist een cognacje in.

van waarden *tegen Betty* Pardon.

Hij maakt duidelijk dat de fles Remy Martin maar het beste op tafel kan blijven staan.

rob Dat is niks anders dan een ongelukkig toeval. Maar zo'n schuilkelder is niet het goede voorbeeld. U wilt ermee aangeven dat elke voorzorgsmaatregel per definitie verspilde moeite is omdat je de loop der dingen toch niet kunt beïnvloeden?

van waarden Da's een beetje ongenueanceerde samenvatting van mijn rijkgeschakeerde ideeënwereld, maar ga verder. *roept naar Van Kampen* Nog iets van enig belang voorgevallen, Van Kampen?

van kampen *kijkt op uit z'n krant* Niet echt. Of het zou de dollar moeten zijn, maar dat hadden wij allang zien aankomen, nietwaar.

rob *tegen Van Waarden* Uw opvattingen, dat komt neer op puur fatalisme.

van waarden Pas wel een beetje op je woorden, jongeman.

rob Kijk, de aanleg van schuilkelders wekt ten onrechte de suggestie dat een grootscheepse atoomoorlog iets niet onoverkomelijks zou zijn. Maar daarmee is nog niet gezegd dat überhaupt het nemen van voorzorgen geen enkel effect zou kunnen sorteren.

van waarden *theatraal* Ik ben slechts een willoos radertje in een grote, zich langzaam vastdraaiende machinerie! *schenkt zichzelf nog eens in* Willen jullie niks drinken?

rob Aangetoond is, dat de invoering van de verplichting tot het dragen van bromfietshelmen heeft geleid tot een aanzienlijke daling van bromfietsongelukken met dodelijke afloop. Mij dunkt een duidelijk voorbeeld van de invloed van menselijk handelen op de loop der gebeurtenissen.

van waarden Welnee. Het toont slechts het oorzakelijke verband tussen schedelletsel en bromfietshelmen, ik bedoel: tussen het dragen van bromfietshelmen en het uitblijven van schedelletsel tengevolge daarvan.

rob Tuurlijk is het verband daar. En omdat wij dat kunnen inzien, hebben wij ingegrepen en een voorspelbare loop van gebeurtenissen in een ons welgevallige richting weten om te buigen.

bruinsma Weet je hoe ze zo'n bromfietshelm in België noemen?

rob Hè?

bruinsma Zo'n bromfietshelm. De Belgen noemen dat een botsmuts. Hahaha!

Drs. Volkert Spitsbergen komt binnenwandelen, hij is in onberispelijk modieus gesneden maatkostuum gestoken, heeft een eigentijdse bril op zijn neus en een gloednieuwe kalfsleren documententas onder zijn arm.

van waarden *veert op* Ah! Dames en heren, mag ik even voorstellen, dit is...

Betty herkent in hem onmiddellijk de exhibitionerende loodgieter.

betty *valt Van Waarden in de rede* Dat is...

Ze laat een dienblaadje uit haar handen vallen.

van waarden ... drs. Volkert Spitsbergen, onze nieuwe pr-man.

Men stelt zich aan elkaar voor, Spitsbergen gaat ergens zitten, wrijft werklustig zijn handen.

van waarden Eh, we wachten nog even op de anderen, je bent wat aan de vroege kant...

spitsbergen *zelfingenomen* Ik ben stipt op tijd, ik ben een man van de klok.

van waarden Juist. Je wilt iets drinken?

spitsbergen *zit al gebogen over opengeslagen mappen* Koffie?

Van Waarden gebaart naar Betty, Betty snelt weg, Rob kijkt haar verontrust na.

van kampen Ik wou even inhaken op wat Van Waarden zojuist naar voren bracht...

allen ?

van kampen Uw idee dat alles zou zijn voorbestemd lijkt mij op z'n minst aanvechtbaar. Ik kan mij toch beter vinden in het standpunt van de heer Stansen...

spitsbergen Ik ben toch niet te laat? *inspecteert zijn horloge*
van waarden In afwachting van het moment van voltallige vergadering waren wij verzeild geraakt in de problematiek van de menselijke wilsvrijheid.

spitsbergen Ach. Wat willen jullie weten. *tegen Betty die hem koffie serveert* Dank je.

van kampen Als ik nu even mag?

spitsbergen Sorry.

van kampen Met de hulpvaardige medewerking van juffrouw van Kuyk hier...

betty Ik?

van kampen ... wil ik graag proberen aan te tonen dat men als eenvoudig menselijk individu wel degelijk een verandering kan bewerkstelligen in de loop der gebeurtenissen, ik wil zulks graag aantonen middels het stellen van een vraag. Juffrouw van Kuyk, heeft u misschien voor mij ook een kopje koffie?

betty Maar natuurlijk! Had ik u over het hoofd gezien? Maar waarom doet u uw mond dan niet even open?

Lacherig geroezemoes, ze snelt weg.

van waarden Jaja, reuzeleuk, maak er maar grapjes over. Je zal mij niet horen zeggen dat wat ik wil en doe, dat dat er niks toe doet. Daar kan de hele zakenwereld van meepraten, haha. Maar, wat voor baanbrekende beslissingen en opzienbarende besluiten ik ook neem, het feit dat ik die neem, dat eh... *neemt een slokje* is

onafwendbaar, besloten als alles ligt in de universele keten van oorzaak en gevolg. Nou, *slaat met mappen* ik wil nu wel eens een keertje beginnen, we moeten even een paar knopen doorhakken, waar waar blijft verdomme nou de rest van de club. Nooit is es een keertje iedereen op tijd.

bruinsma Ik wil mij er niet mee bemoeien, (maar)...

van waarden Dat is een heel verstandig besluit van je, Bruinsma.

Betty gaat achterlangs met een kopje koffie naar Van Kampen.

bruinsma Kunt u en passant even een jonge borrel voor mij regelen? Heel fijn.

mevrouw de vries Dat een mens onderworpen zou zijn aan strikte wetten, dat geloof ik zo net nog niet. Ik bedoel, onze natuurkundigen mogen dan wel steeds meer ontdekken, dat in de dingen om ons heen sprake is van wetmatigheden, dat geloof ik graag, maar het wil er bij mij niet in dat de mens niet vrij zou zijn, in principe dan. Kijk, je kan door bepaalde omstandigheden wel eens geneigd zijn om iets te doen, ik heb bijvoorbeeld nu ineens heel erg zin in een lekker taartje, maar ik doe aan de lijn, dus ik geef daar niet aan toe. Maar ook als ik bijvoorbeeld gedwongen zou worden om, om maar eens iets akeligs te noemen, om iemand dood te schieten, dan zou ik dat pertinent weigeren. Of misschien ineens weer wel, menselijk gedrag is en blijft toch iets onvoorspelbaars.

van waarden Omdat het onbegonnen werk is om alles uit te vissen.

bruinsma *tegen mevrouw de Vries* Laat hem nou maar.

Het gesprek ontaardt tamelijk abrupt in een onverstaanbaar doorelkaarheen gemompel, gepaard gaand met het raadplegen van papieren.

Als Betty voorbijshuift om zich weer terug te trekken, pakt Rob even haar hand en knikt hij haar bemoedigend toe, een en ander blijft niet onopgemerkt door Van Waarden.

rob Ik hoorde van de week een verhaal over een man en die liet in de krant advertenties plaatsen en daarin beweerde hij dat ie aan zwangere vrouwen kon voorspellen of het een jongen of een meisje zou worden. Het enige wat je hoefde te doen was wat data en persoonlijke gegevens opsturen, en een tientje bijsluiten. Kreeg altijd veel respons, want hij gaf de garantie: niet goed, geld terug en hij verschool zich niet achter een of ander louche postbusadres. Nou, en aan al die mensen die hem een tientje stuurden schreef hij steevast dat het op een jongen zou uitdraaien. Meer dan de helft van de mensen dik tevreden en diep onder de indruk van 's mans voorspellingsgaven. En de mensen die klaagden omdat het een meisje was geworden, die stuurde die domweg per kerende post hun tientje terug, haha. Meer dan de helft van de opgestreken poen kon ie zo in z'n zak steken! Je moet er maar opkomen.

van waarden Waar slaat dat op.

rob Hè?

van waarden Om hier zo'n verhaal te vertellen.

rob O. Ja, dat weet ik eigenlijk ook niet meer.

van waarden Nouja, 't is een leuk verhaal, niet eens zo gek om in afwachting van de laatkomers leuke sterke verhalen op te dissen. Spitsbergen...

spitsbergen Jawel?

van waarden Weet u geen leuke mop ofzo?

U heeft nog nauwelijks een mond opengedaan, daarvoor betalen we je niet.

spitsbergen Nou, ik heb hier voor straks een lijvig rapport gemaakt en aan de hand daarvan zal ik graag...

van waarden *stopt hem* Bewaar dat maar voor straks, hè?

De heer Bruinsma wil best alvast kennisnemen van de inhoud van het rapport, hij komt bij Spitsbergen staan en ze mompelen wat.

mevrouw de vries Ik ga geloof ik nog even... *rommelt in haar tas met make-up, staat op*

Kan nog wel even, hè?

Ze verlaat de conferentiekamer.

van waarden Vertel nou eens, Rob, hoe vind je het nou zo bij ons, leuk wel? Toch heel anders dan ze je op dat Nijenrode-kasteeltje voorspiegelen, hè. De praktijk jongen, de harde werkelijkheid. Die is grimmig, meedogenloos, spannend, maar ook vaak utterly boring en slaapverwekkend voorspelbaar. Op die scholen - want ik heb hier en daar weleens een lezinkje gehouden - daar doen ze het voorkomen of het bedrijfsleven gebaseerd is op doorzichtige plotjes van gesubsidieerde toneelstukjes of standaard-scenariootjes van lullige tv-filmpjes.

rob Nou, het gesubsidieerde toneel, daar kunnen ze juist vaak behoorlijk vreemde en ingewikkelde of hoogdravende, pretentieuze of ongebruikelijke dingen opvoeren, dat kan de vrije sector zich niet permitteren, die moeten over het algemeen toch aankomen met wat het grote publiek van ze verwacht. Hoewel, een moedige gek die wat aandurft kan natuurlijk altijd proberen de boel open te

breken, en die door de overheden betaalde gezelschappen, die moeten toch altijd op hun tellen blijven passen.

van waarden Je praat alsof je er verstand van hebt.

rob Ik heb als kleine jongen altijd bij het toneel gewild, is nooit iets van terechtgekomen, van al die ambities, maar ik ben wel altijd geïnteresseerd gebleven. Ik heb nog weleens als ik echt een goed stuk zie dat ik wel zo het toneel op wil lopen om mee te spelen.

van waarden Hm. Tja, zo heeft iedereen wel wat. Zeg die Betty hier hè, dat is een verdomd leuke meid hè.

rob Ja.

van waarden En niet op haar mondje gevallen hoor, pas op. Maar dat mag ik wel. En ze kan bij mij geen kwaad doen, want wij hebben samen nog eens iets heel moois gehad.

rob O ja?

van waarden Jij ziet haar ook wel zitten, hè?

rob Zie haar wel zitten? Ik heb godverdomme al twee maanden iets met haar!

van waarden Da's ook wat! Dan zijn wij kutzwagers!

Er komt een keurige jongedame binnenstappen.

jongedame Meneer van Waarden...

van waarden Ja?

jongedame Er is telefoon voor u.

van waarden Hè verdomme, we vergaderen juist altijd hier omdat ik geen last wil hebben van die rottelefoontjes.

jongedame Ja maar 't is geloof ik wel iets belangrijks of dringends...

van waarden *staat op* Okay okay okay... *bij de deur* Jongelui, geen ruzie maken als ik er even niet ben.

Stilte. Daar is Van Waarden weer.

van waarden Ons gewaardeerde bestuurslid Mr. van Beurden...

rob Mr. E.F. van Beurden.

Betty komt binnen.

van waarden *vervolgt* ... is op weg hiernaartoe...

bruinsma Nou dat werd ook onderhand wel tijd.

van waarden ... getroffen door...

Rob spitst de oren.

van waarden ... een hartaanval. Op weg naar het ziekenhuis is hij overleden.

Mevrouw de Vries komt gehaast binnen, glijdt uit en kan zich amper staande houden.

mevrouw de vries Neem me niet kwalijk - oeps! - ik werd even opgehouden! Is er iets?

bruinsma *zachtjes* Van Beurden is dood.

mevrouw de vries Het is niet waar.

Een juffrouw stapt kordaat binnen.

juffrouw Meneer van Waarden? Ik ben mevrouw Huet, banquetmanager. Ik hoor net beneden dat uw vergadering is afgelast?

van waarden Ja.

juffrouw Komt dat even reuzegoed uit. Een geschenk uit de hemel. Er is beneden door iemand van ons personeel een kleine fout gemaakt, en nu zitten we hier met een groep mensen die een zaaltje geboekt hadden en die zijn er nu en nu blijken we vol te zitten.

Achter haar dringt een groep mensen op, journalist en televisiepersoonlijkheid Bert van Woensel vooraan.

van woensel Moeten we in dit muffe hok? Heeft u niets beters te bieden, Jezus Christus, het lijkt wel een decor van een of ander lullig Hollands televisie-feuilleton! Nouja. Buiten regent het, zullen we maar zeggen.

juffrouw huet *tegen Van Woensel* Momentje alstublieft.

van waarden We moeten hier nu meteen weg, als ik goed begrijp? Alles goed en wel, maar wij verwachten nog een paar mensen enne, ik bedoel wij hebben het hier toch gereserveerd, zoals altijd?

juffrouw huet Natuurlijk natuurlijk. Als u nu eens beneden in de lounge gaat zitten? Dan bieden wij u een drankje aan, wij vangen uw mensen die nog komen op en sturen ze naar u door. Ja?

van woensel Zeg wat is dat nou allemaal? Kunnen we hier nou in of hoe is het.

De groep die verder naar binnendringt bestaat verder uit schrijfster/regisseuse/actrice Bea Valkhof, de componist en pianist Frederik Bonselman en de decorontwerper Jean Kardoes.

frederik Staat er ook een piano? Dan kan ik meteen even laten horen wat ik zo ongeveer in m'n hoofd had voor hoofdthema.

juffrouw huet *Momentje... tegen Van Waarden* Ja ik weet niet, als u per se hier nog even wil blijven, ik bedoel, maar ik hoorde dus dat uw vergadering was afgelast.

Verwarrend overlegend doorelkaarheen gepraat.

van waarden Kom, we gaan naar beneden.

De groep van Van Waarden zoekt de papieren bijeen, Van Woensel gaat ondertussen al breeduit zitten, kijkt brutaal ook even in wat papieren, Rob kust Betty, mevrouw de Vries zoekt haar tasje.

van woensel Moet je horen. Komt een man bij de tandarts, die zegt: tandarts, ik heb zulke gele tanden, is daar wat aan te doen, wat adviseert u mij. Nou, zegt die tandarts, ik zou daar een bruine das bij dragen. Hahaha! Zo wou ik onze show openen, wat vind je d'r van, Bea. Nee hoor, maak je geen zorgen, we gaan er echt een eersteklas primadeluxe puntgave show in het betere genre van maken. Bea, nou we mekaar toch gevonden hebben zou ik zeggen, laten we d'r met z'n allen er zoiets moois van maken, dat ze d'r nog over lullen als wij allang dood zijn. *tegen Betty* Kunnen we via u iets van drank laten aanrukken?

juffrouw huet Dank u wel voor uw begrip.

Freeze. Geluidsmixage van Doris Days 'Que sera', pianomedley van beatle-nummers, moderne muziek uit scène 6 en beierende klokken. Als het doek tenslotte dichtblijft, blijven slechts de beierende klokken over. Zaallicht.

toegift

Een meerstemmig pompeus slotlied, gezongen door het voltallige ensemble, eventueel besloten met het inzakken van de conferentie-eetafel en/of het bezwijken van andere decor-elementen.

koor

Hoe staan de zaken, bol als weleer
Of vierkant doorgedraafd
Vlak als een spieg'lend meer
Geschetter achter ramen
Geknetter voor de boeg
Zwoegen wij tezamen
Achter dolgedraaide ploeg

Daar is een vette bodem
Ver van het fnuikend gruis
Jadeli jadela jadelodum
Zo klinkt de barre buis
Maar dwars door dof en helder
Als een parmanten giek
Zwieren nesten vol met kelder
Kloeke zinnen: akoestiek

A capella a capella a capella

A capella a capella a capella

Waarom die spits gedreven

Gebeten op die plek

Gebeten en gelezen en geschreven

Geloven als een gek

Maar langs de steile wanden

Daar zwiert een dot katoen

Scheur uit die scherpe banden

Radi rada ridadoem

De première van *Kutzwagers* vond bij
Toneelgroep Centrum plaats op 19 december 1994 in Theater
Bellevue in Amsterdam

Spel:

Jim Berghout (*Rob Stansen*)

Jacques Commandeur (*G. van Kampen*)

Onno Molenkamp (*F. van Beurden*)

Lettie Oosthoek (*Gerda Kieft / Baps van Bentum / Lien Huet*)

Egbert van Paridon (*Johan van Waarden*)

Marieke van der Pol (*Betty van Kuyk*)

Coby Stunnenberg (*J. van Royen-Kaf*)

Edward Montie (*Frederik Bonselman*)

Luc van Mello (*Bruinsma / Kegge / De Vries*)

Henriëtte Tol (*Els van Slingelandt / Bea Valkhof*)

Ben Hulsman (*G.J. Kogel / Bert van Woensel*)

Ingeborg Elzevier (*Kogel-Verrips / Kitty Kaldewey / Wendela Haring
/ Yvonne Bakker*)

Serge Henri Valcke (*Flip Bom / Jean Kardoes / Joep Warnars*)

Pollo Hamburger (*Volkert Spitsbergen*)

Regie:

Peter Oosthoek

Wim T. Schippers (Groningen, 1942) is programmamaker, schrijver en beeldend kunstenaar. Voor het theater schreef hij in 1964: *1. niet roken 2. niet eten 3. roken 4. eten* In deze 'actie' gingen vier mannen in pak vier keer een podium op. Twee keer deden ze niets, de derde keer rookten ze een sigaret en de vierde keer aten ze een broodje. In 1984 schreef hij *Kutzwagers* dat gespeeld werd door Toneelgroep Centrum. *Going to the dogs* in 1986 haalde het wereldnieuws. Het bijzondere van dit stuk was dat de acteurs geen mensen waren maar herdershonden. De honden liepen op het podium rond, blaften wat, en keken naar de televisie, waarop ook honden te zien waren. Later speelde N o.a. Orkater, Toneelgroep Amsterdam en Hummelinck Stuurman toneelstukken van zijn hand.

Toneelwerk

1. niet roken 2. niet eten 3. roken 4. eten - 1964

Evengoed nog een hele zit - 1983

Waar gaat het over? - 1984

Kutzwagers - 1984

Sans rancune - 1985

Altijd wat - 1986

Going to the dogs - 1986

Gefeliciteerd knelpunt - 1986

Relapsus - 1995

Zonder Titel - 2000

Wuivend Graan - 2005

Wat nu weer - 2008

Het laatste nippertje - 2011

Hoogwater, voorheen Laagwater - 2015